21. NOVEMBRA ODLOČA TVOJ GLAS!

NAŠA KOMUNA

GLASILO OBČINSKE KONFERENCE SZDL LJUBLJANA-VIČ-RUDNIK ● LETO VII ● ŠTEVILKA 11 ● NOVEMBER 1971

Stotinka za vrtce in šole

Obdobje pred referendumom o samoprispevku mogoče razdeliti na tri dele. V prvem do srede tobra je šlo v glavnem za ustrezno informiranje čanov, v drugem od srede do konca oktobra so e v obliki zborov volivcev in na druge načine prte možnosti za široko javno obravnavo, tretji do odločilnega 21. novembra pa je namenjen dvsem lastnemu tehtanju vsakega volivca, odanju za in proti, kar bo dobilo svoj seštevek in nčno odločitev na referendumu.

Zbori volivcev so neke vrste barometer razpoloenjske klime za samoprispevek. Od 15. do 30. . je bilo v naši občini 45 zborov volivcev po jevnih organizacijah in 73 zborov delovnih ljudi, en tega pa še neugotovljeno število namenskih iteljskih sestankov po vrtcih in osnovnih šolah. sti slednji so zajeli veliko število volivcevršev, podobno pa so bili uspešni tudi zbori po ovnih organizacijah, kjer se suče procent udebe med 80–90 %. Ker je bilo mnogo družbeno ivnih občanov vključenih v razpravo že na ta in, udeležba na zborih volivcev po krajevnih pnostih ni bila kdove-kako visoka, saj je v naši ini zajela le 6 % volivcev. Ta procent pa je eno nad poprečno udeležbo na zborih volivcev. omala na vseh oblikah in v vseh primerih razljanja o samoprispevku so se prisotni pozitivno li tako o petletnem načrtu izgradnje šol, telonic in vrtcev, kot o načinu njihovega financija. Razprave so bile često zelo živahne in tehtpojavljali pa so se tudi pomisleki – neutemee so bolje poučeni zavračali s popolnejšimi rmacijami, utemeljene pa so prireditelji posreali naprej v sintetično obravnavo. Tako se je z števanjem pripomb z zborov volivcev izoblikoa končna konstrukcija samoprispevka.

Navajamo nekatere najbolj pogoste pomisleke h občanov in ustrezne sklepe, ki zagotavljajo, e razlogi za takšne pomisleke ne bodo vrinili v kso. Najbolj pogosto se je pojavljalo vprašanje, bodo s samoprispevkom zbrana sredstva tudi res in izključno uporabljena za pravi namen. Na to vprašanje odgovarjajo kot garanti mestna in ljubljanske občinske skupščine, ki zagotavljajo poleg namenskega trošenja sredstev tudi pravočasno izpolnjevanje načrtov in ob morebitnih podražitvah potrebne dodatke iz svojih proračunov. Volivci so zahtevali, naj se gradi s tako zbranimi sredstvi racionalno, funkcionalno in tipsko, kar je prav tako zagotovljeno. Občane bo potrebno večkrat letno (najmanj 2-krat) informirati o zbiranju in trošenju sredstev iz samoprispevka, kakor tudi o usklajenosti načrtov, rokov in njihovega izpolnjevanja. Ker je v času pred referendumom v teku tudi obširna propagandna akcija, za katero so bila potrebna znatna finančna sredstva, so občani iskali in tudi dobili zagotovilo, da ta sredstva ne bodo šla iz samoprispevka.

Na predloge občanov na zborih volivcev so izoblikovali tudi dokončno finančno konstrukcijo zbiranja sredstev, s tem pa so določili, kdo bo plačeval in kdo bo oproščen. Razen tega se na predlog volivcev iščejo tudi dodatna sredstva pri gospodarskih in trgovskih organizacijah ter bankah, tako da bi bil petletni plan izgradnje le minimalni plan, ki naj bi ga po možnosti presegli. Na nekaterih zborih volivcev pa so udeleženci skušali pogledati dlje v prihodnost in so označili samoprispevek le kot trenutno najbolj realno rešitev, zahtevali pa so, naj se poiščejo ustreznejše in trajnejše rešitve.

Seveda v tem zapisu ni mogoče zajeti vseh misli z vsebinsko bogatih zborov volivcev. Ob tem pa se kaže koristnost skupnih akcij, ki smo jih v dirki za osebni standard vse preveč prezrli in smo se znašli v položaju, ko sta poprečni standard posameznika in družbe v vse preveč nesorazmernem ravnotežju in ko moramo sami najti rešitev za regulacijo tega nenormalnega stanja. Našli smo jo v samoprispevku; zdaj smo neposredno pred vprašanjem, ali smo ga tudi pripravljeni prispevati ali ne?

SaS

Srečanje s predsednikom: ing. Slavko Korbar, naš „župan", ki je tudi predsednik republiškega odbora ZRVS, je na manevrih „Svoboda 71" pozdravil predsednika Tita.

JVEČ POZORNOSTI AKI ZA SAMOPRISPEVEK

„Na vseh področjih moramo komunisti intenzivno v ak," je dejal sekretar občinga komiteja ZKS Ljubljana -Rudnik ing. Janez Čemažar seji komiteja 27. okt. Na rnem redu so bile: informije o zunanjepolitični siciji (referent Peter Petrov), razprava o aktivnosti konistov v akciji za samopriek ter sklop organizacijskih rašanj.

Skupščina občine Ljubljana-Vič-Rudnik z družbeno političnimi organizacijami čestita vsem občanom in njihovim prijateljem ob 29. novembru, dnevu republike!

Pred referendumom

V nedeljo, 21. novembra, bodo od 6. ure zjutraj do 22. ure zvečer odprta volišča, kjer se bomo volivci vseh ljubljanskih občin odločali za ali proti samoprispevku za uresničitev petletnega načrta za izgradnjo osnovnih šol in vzgojno varstvenih ustanov. Od leta 1972 do 1976 naj bi vsi zavezanci prispevali po 1 % od svojih neto dohodkov, vsak zavezanec bo v vseh petih letih skupaj prispeval dobro polovico, točno 60 % enega poprečnega mesečnega dohodka. Vsota na posameznika ni kdove kako občutna, po drugi strani pa je za družbo dragocen prispevek, ki bo omogočil pokritje najbolj nujnih potreb v osnovnem šolstvu in otroškem varstvu.

Pravico do odločanja na referendumu imajo vsi občani, ki so vpisani v splošni volilni imenik v občinah na območju mesta Ljubljane. Pričakujemo, da bodo naši občani to pravico razumeli tudi kot svojo dolžnost in da bodo procenti udeležbe, zabeleženi na posameznih voliščih, visoki. Pomemben je prav vsak glas, kajti kdor se volitev ne udeleži, dejansko glasuje proti, saj je potrebno za sprejetje samoprispevka nad 50 % pozitivnih glasov od vseh vpisanih volivcev. Na to dejstvo opozarjamo zlasti tiste, ki po obstoječih določilih ne bodo dolžni plačevati izglasovanega prispevka, s svojo udeležbo ali neudeležbo na volitvah pa prav tako soodločajo. Obenem čestitamo mladincem, ki bodo na teh volitvah prvič uveljavili s polnoletnostjo pridobljeno volilno pravico.

O samoprispevku bodo volivci glasovali neposredno in tajno. Na glasovnici bo naslednje besedilo:

„Skupščina občin Ljubljana-Bežigrad, Ljubljana-Center, Ljubljana Moste-Polje, Ljubljana-Šiška, Ljubljana Vič-Rudnik in skupščina mesta Ljubljane

GLASOVNICA

Referendum dne 21. 11. 1971

o uvedbi krajevnega samoprispevka v denarju za sofinanciranje gradnje osnovnih šol in vzgojno-varstvenih zavodov po enotnem

(Nadaljevanje na 2. strani)

PREDSEDNIK CK ZKS FRANCE POPIT OBISKAL NAŠO OBČINO

Podpora akciji za samoprispevek

Nič ne more nadomestiti živega stika z ljudmi, je dejal predsednik CK ZKS France Popit, ko je 12. novembra, sredi stopnjevane politične akcije za samoprispevek, obiskal občino Vič-Rudnik in njeno partijsko organizacijo. Tov. Popit je v spremstvu predstavnikov upravnega in političnega vodstva občine najprej obiskal Tobačno tovarno, kjer se je pogovarjal s predstavniki kolektiva, nato je obiskal novi vrtec na Koleziji, kjer se je zanimal zlasti za socialne kriterije pri sprejemanju otrok, opoldne pa se je srečal s političnim aktivom občine, kjer je prejel vso podporo že ob svojem prvem obisku ob pripravljanju sprememb v organiziranosti partije v mestnem okviru.

Pogovor s predsednikom Popitom je začel sekretar občinskega komiteja ZKS Janez Čemažar, ki je uvodoma označil akcijo za samoprispevek kot politično aktivnost, ki je pokazala na vrsto konkretnih problemov. V ospredju sta se pojavljala zlasti dva: 1. zakaj zbiramo sredstva s samoprispevkom in ne skozi proračune ter 2. do samoupravnih in oblastvenih predstavnikov kažejo volivci določeno stopnjo nezaupanja, ko izražajo dvom, ali bodo tako zbrana sredstva res namensko trošena. Razen tega je tov. Čemažar govoril tudi o problematiki dela komunistov v občini in o njihovi vključitvi v akcijo za samoprispevek.

Predsednik CK ZKS France Popit je najprej poudaril pomembnost neposrednega dela komunistov med ljudmi. S tega vidika je govoril tudi o akciji za samoprispevek. Rekel je, da bi morala biti prav ta akcija kriterij, na osnovi katerega bi se morali komunisti prešteti. S tem je podprl stališče sekretarjev osnovnih organizacij ZKS v naši občini, ko so se ti zavzeli za neposredno odgovornost komunistov v akciji in na samem referendumu. Tov. Popit je dejal, da je akcija za samoprispevek vnesla mnogo aktivnosti med ljudi in da bi moralo biti doseženo razpoloženje izhodišče za nadaljnje delo.

Tov. Popit je odgovoril na uvodoma zastavljeno vprašanje, zakaj se sredstva namesto s samoprispevkom ne zagotove sistemsko. Samoprispevek je oblika neposrednega odnosa in povezovanja občanov kot proizvajalcev z občani kot potrošniki. Tisti, ki plačujejo davke, bi morali v bodoče še bolj vedeti, kam gre njihov denar, še več, o tem bi morali imeti tudi neposredno možnost soodločanja. S samoprispevkom je ta možnost dana. Odklonilno stališče do samoprispevka pomeni zato zavračanje samoupravnih pravic.

Dalje je predsednik CK ZKS govoril o prizadevanjih za popolnejšo komunalno ureditev Ljubljane, o prihodnji vlogi občine, o potrebi po novem davčnem sistemu in o aktivnosti komunistov. Poudaril je, da je nujno uvesti osebne zadolžitve, roke in kontrolo izvrševanja sklepov. „Akcija partije gre v smeri organiziranja samoupravne družbe," je ponovno podčrtal tov. Popit.

Sledila je razprava, ki je govorila o samoprispevku kot o „zlati priliki", da se komunisti preštejejo, in kot o „šoli političnih kadrov". Govora je bilo tudi o socialnem razslojevanju, stanovanjski politiki, o delegatskem sistemu, novi obliki in vsebini dela komunistov, itd.

SaS

Predsednik CK ZKS France Popit je v spremstvu upravnih in političnih predstavnikov občinskega in družbenega življenja obiskal tudi vrtec na Koleziji.

LETA 1976 BO NOVA ŠOLA NA ŠKOFLJICI

Škofljica bo glasovala »za«

PREBIVALCI ŠKOFLJICE SO BILI NEZADOVOLJNI, KER BODO DOBILI LE VRTEC. „Svinjarija, opeharjeni smo, ogoljufani!!!! Za druge ne bomo dajali! V Škofljici se že leta in leta ni nič naredilo! Vse nam propada! Sedaj, ko rabijo denar, so se pa spomnili na nas. Nič ne bo z referendumom za samoprispevek za otroško varstvo. Zahtevamo ponoven sklic zbora volivcev in nanj naj pride župan in drugi viški funkcionarji!" Tako so pred kakim mesecem sklenili prebivalci Škofljice na svojem zboru volivcev.

Občina je rade volje ustregla njihovi želji in poslala na ponoven zbor predsednika SOb ing. Slavka Korbarja in predsednika OK SZDL Vilija Beliča, zbora pa se je udeležil tudi republiški poslanec prosvetno-kulturnega zbora Zupan.

Že pred samim začetkom zbora volivcev, ki je bil v na zunaj kar lepi škofljiški šoli, se je vnela debata med predstavniki krajevnih organizacij in občinske skupščine. Ravnatelj šole je gostom razkazal šolo, saj si v Škofljici žele novo šolo, vendar je ne bodo dobili do leta 1976, ker ni vključena v program, ki se bo uresničeval z denarjem zbranim s samoprispevkom, če bo ta seveda izglasovan. To je bil tudi vzrok najhujši jezi občanov Škofljice.

Šola sicer ni stara na videz, očitno pa je, da je njena življenjska doba že minila. Prostora v njej je mnogo premalo, okna so enojna, telovadnice nimajo, nekatere hodnike pa so zožili s salonitno steno in za tako steno se skrivajo učilnice. Stanje je dejansko kritično in bi ga bilo treba čimprej rešiti.

V drvarnico je vhod skozi kuhinjo in drva lahko prenašate le skozi kuhinjo, ki pripravlja na površini šestih kvadratnih metrov malico za 260 otrok. Vmes je še manjši prostor, ki naj bi bil tehnična delavnica, pa ni niti karikatura take delavnice. Zbornica je premajhna, da o kakem drugem razkošju, ki si ga privoščijo kje drugje, niti ne govorimo. Vse to je pripeljalo občane do tega, da so želeli postavljati svojim voljenim predstavnikom določena vprašanja.

V veliki učilnici se je zbralo okoli 70 občanov Škofljice, tako da je bila učilnica polna do zadnjega kotička.

Predsednik krajevne organizacije SZDL Slavko Novak je pojasnil pomisleke občanov, kot tudi svoje lastne: „Župan nas pride šele sedaj pregovarjat. Zakaj se tako stihijsko odločamo in na hitro pristopamo, kot da prej že dolga leta nismo vedeli za razmere. In kdo bo kril stroške, če referendum o samoprispevku ne uspe? (Splošno znano je, da v vsakem primeru nosijo otroške organizacije referenduma občine – op. pisca). Ne rabimo vrtca, temveč šolo. Važna je šolska vzgoja. Vrtec uporabljajo le delavci, šolo pa vsi. Sploh pa me moti vsa reklama ob tej akciji. Oprostite, toda te akcije ne morem podpirati, vi pa se odločite sami in potem glasujte."

Predsednik OK SZDL Vili Belič je občanom pojasnil, da ne more biti govora o stihiji, prenagljenosti in podobnih očitkih, ker smo v Ljubljani že tri leta strokovno preučevali te probleme. „Nihče ni trdil, da šola v Škofljici ni v kritičnem stanju, vendar so nesmiselne rešitve s prizidovanjem, ki bo le zelo kratkoročna rešitev. Potrebnosti vrtca pa tudi ne kaže omalovaževati, saj je strokovno ugotovljeno, da je najvažnejše obdobje za formiranje človeka nekje od četrtega leta naprej, torej še v času, ko je otrok v vrtcu."

Občani so predlagali dozidavo obstoječe šole namesto gradnje vrtca oziroma gradnjo nove šole in selitev vrtca v staro sedanjo šolo. Predsednik skupščine občine Vič-Rudnik ing. Slavko Korbar je pojasnil občanom svoje stališče in stališče SOb: „Za šolo bo treba poiskati drugo lokacijo, saj je sedanja neprimerna, graditi pa je treba nov objekt, ne pa krpati staro. Kratkoročne in neglobalne rešitve z raznimi prizidki so nesmisel. Sedaj boste občani dobili vrtec, ki bi moral biti sicer že letos zgrajen, vendar se je gradnja zavlekla zaradi povečanja stroškov in 30-odstotnega pologa. V petletni program gradnje s samoprispevkom osnovna šola Škofljica ni in ni mogla več priti, saj je program mnogo prenapet. Skušali smo jo uvrstiti, pa nam ni uspelo. Dobili pa boste v okviru tega programa vrtec, ki bo veljal 2 milijona. To je pa tudi nekaj. Vrtca ne moremo nadomestiti s šolo, saj je razlika v višini sredstev in sedaj ni v nobenem primeru moč spreminjati programe, ki so ga že sprejele vse občine. V novem vrtcu boste lahko našli za šolo dva prostora, ki bosta razbremenila matično šolo, tako da boste lahko v njih organizirali pouk.

Ne smete pozabiti tudi tega, da bo Škofljica v vseh petih letih plačevanja samoprispevka zbrala le 530 tisočakov, vrtec, ki ga boste dobili, pa bo veljal po sedanjih cenah 2 milijona. Pri tem bi bilo seveda zelo nerodno, če bi Škofljica glasovala proti samoprispevku, če so njene koristi očitne. So ponekod v naši občini ljudje, ki ne bodo imeli nič od samoprispevka, pa so kljub temu solidarni."

V razpravi se je oglasilo še nekaj občanov, ki so podpirali gradnjo vrtca kot prvenstveno potrebne ustanove na Škofljici, kot je to potrebo ugotovila tudi strokovna služba, ki je delala raziskavo. Ti razpravljavci so ljudi pozivali, naj glasujejo za samoprispevek.

Predstavnica ZZB Tončka Grad se je jezila: „Za osnovne potrebe nam vedno zmanjka denarja. Zmanjka nam ga tam, kjer je najbolj potreben, to je pri otrokih. Za razne milijardne investicije v upravne prostore, ki si jih privoščijo posamezna podjetja, imamo denar, za otroke pa ne. Žalostno!"

Občani so obžalovali, da niso videli programa že v osnutku, ko se je še dalo kaj spreminjati. Ravnatelj osnovne šole v Škofljici pa je poudaril, da ostane na sestavljavcih programa črn madež, ker niso vključili v program njihove šole. Občani so se jezili, da so bili doslej vedno izigrani, da se je Škofljici vse jemalo, ni dovolilo razvoja industrije, poti so slabe itn. Občani so se jezili tudi nad tem, da bodo drugod s samoprispevkom gradili bazene, medtem ko oni nimajo niti spodobne šolske kuhinje, temveč pripravljajo malico v kuhinji, kjer je sanitarna inšpekcija že zdavnaj prepovedala tako dejavnost.

Končno so se na zboru dogovorili, da bodo glasovali za samoprispevek, vendar mora imeti novi vrtec štiri oddelke oziroma prostore. Denar za to naj bi še dodatno prispevala občina. Leta 1976 pa naj bi začeli graditi novo šolo na Škofljici. Šola v tem kraju naj bi bila prva, na vrhu lestvice novega programa. Skupščina občine bo do tedaj pripravila ustrezne načrte, tako da jo bodo lahko leta 1976 takoj začeli graditi. Nova šola naj bi stala za progo. Oba sklepa je zbor soglasno sprejel.

Rešitev z dograditvijo dejansko ne bi bila smiselna, saj je sedanja lokacija šole zelo nefunkcionalna in neprimerna. Šola stoji v trikotniku med avtomobilsko cesto Ljubljana–Zagreb, cesto Ljubljana–Kočevje in lokalno škofljiško cesto. V tem trikotu niti ni več dosti prostora, pa še razlika je med novo šolo in dozidano. Dozidana šola je le še vedno stara, pa kmalu bi bila verjetno spet premajhna. Sam dohod do šole je nevaren zaradi cest, na katerih so pogoste nesreče in ne nova lokacija za progo tudi s te plati mnogo bolj utemeljena.

MILOVAN DIMITRIČ

SZDL PRED REFERENDUMOM

Občinska konferenca SZDL s svojim izvršnim odborom je vodila v času neposredno pred referendumom stopnjevano in načrtno akcijo, ki bo dosegla svoj vrh 21. novembra, na dan, ko bodo volitve. Tako se je 27. oktobra sešel izvršni odbor, ki je poslušal poročila z obiskov svojih članov na zborih volivcev. 11. novembra so se sestali predsedniki krajevnih organizacij, da se pogovore o neposrednih pripravah na referendum. 17. novembra datira zadnja seja izvršnega odbora pred volitvami, zato bo govora predvsem o neposredni udeležbi na voliščih. Takoj po referendumu pa bo nujno govora o njegovem rezultatu, ko bo potrebno ponovno analizirati vso akcijo za samoprispevek s tega vidika.

Pred referendumom

(Nadaljevanje s 1. strani)

programu, ki je bil obravnavan na zborih volivcev v krajevnih skupnostih in v delovnih organizacijah ter sprejet na sejah ljubljanskih občinskih skupščin in na seji skupščine mesta Ljubljane.

Krajevni samoprispevek bi bil predpisan za dobo petih let od 1. 1. 1972 do 31. 12. 1976 in bi ga plačevali po stopnji 1 % naslednji zavezanci:

– občani, ki imajo osebne dohodke iz delovnega razmerja oziroma nadomestila, ki presegajo 1000 dinarjev mesečno, od neto osebnih dohodkov,

– občani, ki so zavezanci prispevka iz osebnega dohodka od kmetijske dejavnosti, od opravljanja obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti, od opravljanja intelektualnih storitev ter od avtorskih pravic, patentov in tehničnih izboljšav, od osnov za prispevek,

– občani, ki imajo dohodek od pokojnin, ki presegajo 1000 dinarjev mesečno, od pokojnin.

Krajevnega samoprispevka bi bili oproščeni:

– občani, od socialnih podpor, invalidnin ter od otroškega dodatka, dijaki in študentje od štipendij ter vajenci od svojih nagrad,

– občani, ki imajo osebne dohodke iz delovnega razmerja in pokojnin, ki ne presegajo 1000 dinarjev mesečno,

– občani, ki imajo osebni dohodek od kmetijske dejavnosti, če letni katastrski dohodek ne presega 500 dinarjev na gospodarstvo in jim je kmetijstvo edini vir preživljanja,

– občani, ki imajo osebne dohodke od kmetijske dejavnosti, v celoti za tisto leto, ko imajo pravico do oprostitev in olajšav po zakonu o prispevkih in davkih občanov,

– občani, ki imajo osebne dohodke od opravljanja obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti, v celoti za tisto leto, ko imajo pravico do oprostitev in olajšav po zakonu o prispevkih in davkih občanov, razen za učence v gospodarstvu.

Krajevnega samoprispevka bi bili na lasten predlog oproščeni tudi občani, ki imajo osebne dohodke iz delovnega razmerja oziroma nadomestila ter od pokojnin, če dohodek na enega družinskega člana ne presega 400 dinarjev mesečno. Pri tem bi se v dohodek šteli dohodki, ki so osnova za odmero krajevnega samoprispevka. O predlogih občanov bi na podlagi mnenja občinskega organa, pristojnega za socialno varstvo, odločala posebna komisija, ki bi jo imenovala občinska skupščina.

GLASUJEM

„ZA" „PROTI"

Volivec izpolni glasovnico tako, da obkroži „za", če se strinja z uvedbo krajevnega samoprispevka, besedo „proti" pa obkroži, če se z uvedbo krajevnega samoprispevka ne strinja.

Sklep na zahtevo volivcev

Na podlagi javne razprave na zborih volivcev v krajevnih skupnostih in v delovnih organizacijah na območju Ljubljane o uvedbi krajevnega samoprispevka za sofinanciranje enotnega programa gradnje osnovnih šol in vzgojno-varstvenih zavodov in na podlagi mnenj, stališč ter predlogov občanov in delovnih ljudi, so občinske in mestna skupščina na sejah občinskih zborov oziroma mestnega zbora in zborov delovnih skupnosti in sicer: skupščina občine Ljubljana-Center, dne 3. 11. 1971, skupščina občine Ljubljana-Bežigrad dne 4. 11. 1971, skupščina občine Ljubljana Moste-Polje dne 4. 11. 1971, skupščina občine Ljubljana-Šiška dne 4. 11. 1971, skupščina občine Ljubljana Vič-Rudnik dne 4. 11. 1971 ter skupščina mesta Ljubljane dne 4. 11. 1971 sprejele

SKLEP

1. člen

Krajevni samoprispevek se plačuje v poseben sklad za gradnjo osnovnih šol in vzgojno-varstve[nih] zavodov pri Temeljni izobraže[valni] skupnosti Ljubljana.

2. člen

Hkrati s sprejemom odlo[čitve o] uvedbi krajevnega samoprispev[ka za] sofinanciranje gradnje osnovnih [šol] in vzgojno-varstvenih zavodov [v] enotnem programu bodo skup[ščine] ljubljanskih občin in skup[ščina] mesta Ljubljane sprejele tudi o[dlok] o ustanovitvi sklada.

3. člen

Z odlokom o ustanovitvi skla[da] treba občanom in delovnim lju[dem] zagotoviti neposreden in [...] družbeni nadzor glede nam[ena] uporabe sredstev in racionali[zacije] izgradnje objektov.

4. člen

Občinske skupščine se zav[...] jejo, da bodo v svojo posebno ko[mi]sijo, ki odloča o oprostitvah pla[ča]nja krajevnega samoprispevka [na] lasten predlog občana, imeno[ma] tudi predstavnika tiste kraje[vne] skupnosti, z območja katere re[...] vloge. Predhodno si mora ta ko[mi]sija pridobiti za vsako obravna[vano] vlogo pismeno mnenje ustrezne [kra]jevne skupnosti.

5. člen

Na podlagi spremljanja gib[anja] življenjskih stroškov in osebnih [do]hodkov v okviru splošnega dru[žbe]nega dogovora, se lahko skupšč[ina] mesta Ljubljane in občinske sk[upš]ščine odločijo o spremembah po[go]jev za oprostitev plačevanja kra[jev]nega samoprispevka iz delovn[ega] razmerja oziroma nadomestil in [po]kojnin.

6. člen

Ta sklep začne veljati naslej[nji] dan po objavi v Uradnem listu [...] Slovenije.

Podpisani vsi predsed[nik]i skupščin občin p[...] ljubljanskih občin in predsed[nik] skupščine m[...]

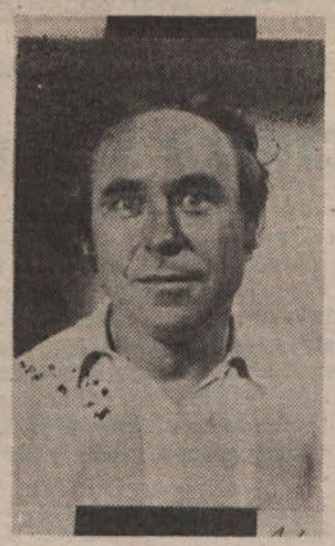

Pišem se ROGELJ, ime mi je BINE. Rodil sem se leta 1929. Risati sem začel zelo mlad, kar se na fotografiji jasno vidi. Ker mladi kadri niso bili zaželeni, sem se nekoliko postaral . . .

. . . in začel leta 1951 risati pri Pavlihi. Ker je to list za pametne Slovence (in to jaz sem, kar se na fotografiji jasno vidi), delam še vedno na istem stolčku, tu bom ostal . . .

. . . dokler ne bom postal modrejši (in to bom, kar se na fotografiji jasno vidi). Brado imam zato, ker se brijem z električnim brivnikom in bo še vedno zmanjkovalo toka.

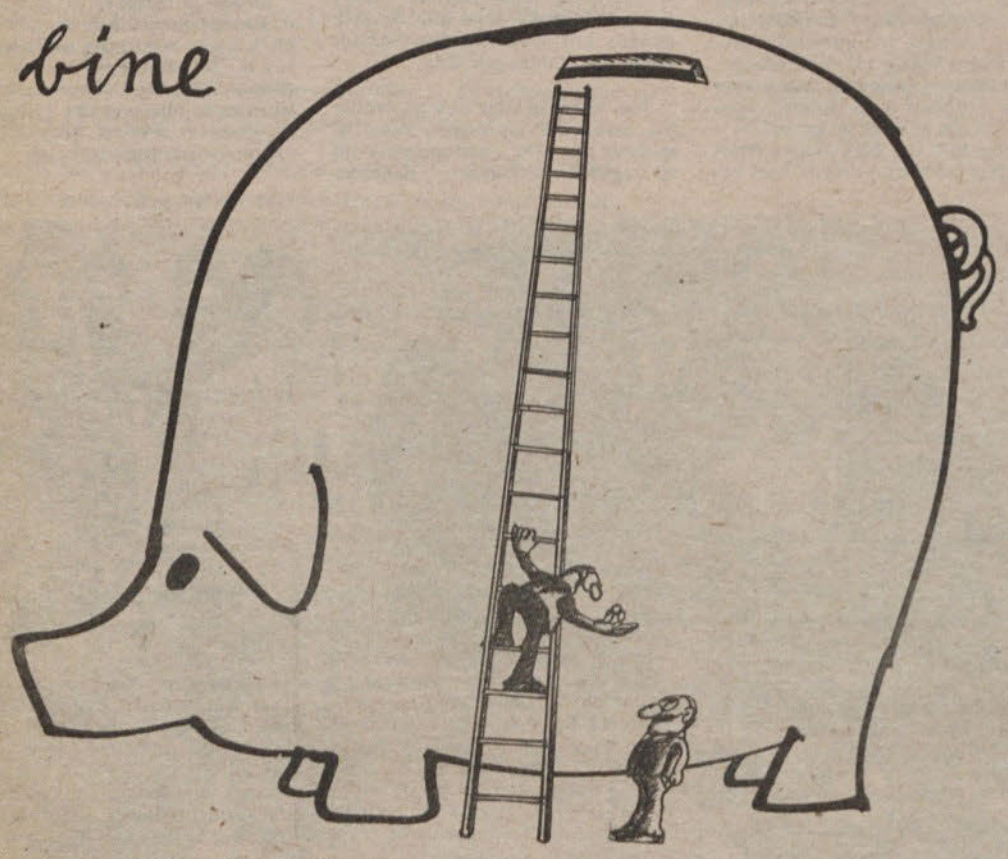

– Ko bo poln, bom kupil garsonjero.

Ljubljančani v računalniku

Skupščina mesta Ljubljane je na eni svojih zadnjih sej sprejela sklep o ustanovitvi komunalnega informacijskega sistema. Zanj je za letošnje leto namenila 1,3 milijona dinarjev. Z oblikovanjem komunalnega informacijskega sistema prehajamo v Ljubljani po dolgih letih na elektronsko obdelavo podatkov o gibanjih občanov vseh petih mestnih občin.

Projekt idejne zasnove komunalnega informacijskega sistema že v uvodnem delu na dovolj prepričljiv način poudarja potrebo po ustanovitvi sistema, ki bi z leti z elektronsko obdelavo podatkov razbremenil vrsto sedanjih služb v okviru mestne skupščine. Na dlani je, da rastoče naloge – z njimi pa tudi potrebe – javne uprave, specializacija znotraj posameznih področij uprave in njenih služb in ne nazadnje vse večje težave, terjajo nove delovne metode in toliko bolj sodobnejša sredstva. S tem so razumljivo „avtomatizacija uprave", ustvarjanje osrednje „banke podatkov" in njihova integralna obdelava, nujno soočene s čedalje večjimi potrebami in zahtevami današnjega časa. Z eno besedo: v javni upravi moramo v Ljubljani naposled za vsako ceno preiti na avtomatski register prebivalstva, saj zahteve slehernega dne občutno presegajo zastarele delovne metode.

Ljubljanski mestni očetje so za projekt priprave in prenosa registra prebivalstva na avtomatsko obdelavo podatkov namenili za letošnje zadnje tromesečje 1,3 milijona dinarjev. Ko bo dokončno izgrajen ljubljanski komunalno informacijski sistem, bo moč ob vsakem času dobiti ustrezne podatke o registru prebivalstva. Za naše občane bodo poslej skrbeli elektronski možgani. Po pričakovanjih naj bi integralni model organizacije komunalno informacijskega sistema z leti vsestransko zadovoljil zahteve in potrebe občanov vseh ljubljanskih občin.

V središču sistema bosta dva temeljna registra: register prebivalstva in register stanovanj. Na register prebivalstva bodo vezani še ostali registri, med njimi register vojaških obveznikov in obveznikov civilne zaščite, register davčnih zavezancev, register potnih listov, register osebnih izkaznic, register selitev in datoteka matičnih knjig. Ko bo sklenjen krog registra prebivalstva, bo v drugem delu urejen po lastnikih oziroma nosilcih stanovanjske pravice še register stanovanj. Nanj bosta vezani stanovanjski podjetji Dom in Bežigrad-Moste ter podjetja: Vodovod, Kanalizacija, Snaga, Toplarna, Plinarna in Elektro. Z njihovo „pri-otnostjo" bo moč poskrbeti za kataster komunalnih napeljav, rekreacijskih prostorov in objektov, zelenic, športnih objektov in podobno.

In kakšne bodo praktične koristi komunalnega informacijskega sistema, ki bo služil predvsem potrebam občanov? V njem bo npr. mogoče ob vsakem času odčitati občanove mesečne prispevke za vodovod, elektriko, kanalizacijo, stanovanje, komunalne usluge itd. Našim občanom bo prikrajšana prenekatera odvečna pot, saj bodo njihove zahteve npr. v Mačkovi ulici, dosti hitreje reševali kot danes. To pa sta navsezadnje le dva izmed tisočih primerov koristnih prednosti komunalno informacijskega sistema, ki bo v mnogočem olajšal skrbi in pota našim občanom, saj bo v prvi vrsti namenjen predvsem občanom vseh ljubljanskih občin. Zato bomo lahko ob njegovem „polnem obratovanju" lahko odložili marsikatero skrb, ki nas je doslej pestila takorekoč iz dneva v dan, marsikdaj pa tudi od ure do ure.

I. V.

Nizek odstotek pred zadnjim tromesečjem

Plan Komunalnega sklada Vič-Rudnik za leto 1971 je bil postavljen na osnovi potreb po komunalnem urejanju in iskanju možnosti za pokrivanje teh potreb z zbiranjem sredstev pri zainteresiranih investitorjih ter kreditnih zavodih, torej ni temeljil na trdni finančni podlagi. Zato je bila ob tako zastavljenem letnem planu prisotna želja, da se plan realizira vsaj 80-odstotno, če že ne stoodstotno.

Leto se izteka, kaj pa je pokazal devetmesečni finančni uspeh? Fakturirana realizacija, prikazana v odstotkih in v primerjavi s planom je 62,7; medtem ko znaša plačana realizacija le 23,4 odstotka. Pojavlja se vprašanje, ali se bo ta odstotek do konca leta bistveno „popravil". Sistem dela komunalnega sklada je takšen, da se konec leta zaključujejo dogovori pa tudi investitorji svoj dolg hitreje poravnajo, zato je pričakovati tudi bistvene izboljšave. Rešitev se postavlja (za vnaprej seveda), le ob učinkovitem zbiranju sredstev. Zato so na skupščinski seji tudi potrdili predlog sveta za komunalne zadeve, da se izterjajo zapadle obveznosti (iz poročila je razvidno, da so terjatve komunalnega sklada po zapadlih obveznostih investitorjev zelo visoke) zagotoviti pa je treba tudi sistematično zbiranje sredstev za pridobivanje zemljišč pri bančnih zavodih.

J. DOMITROVIČ

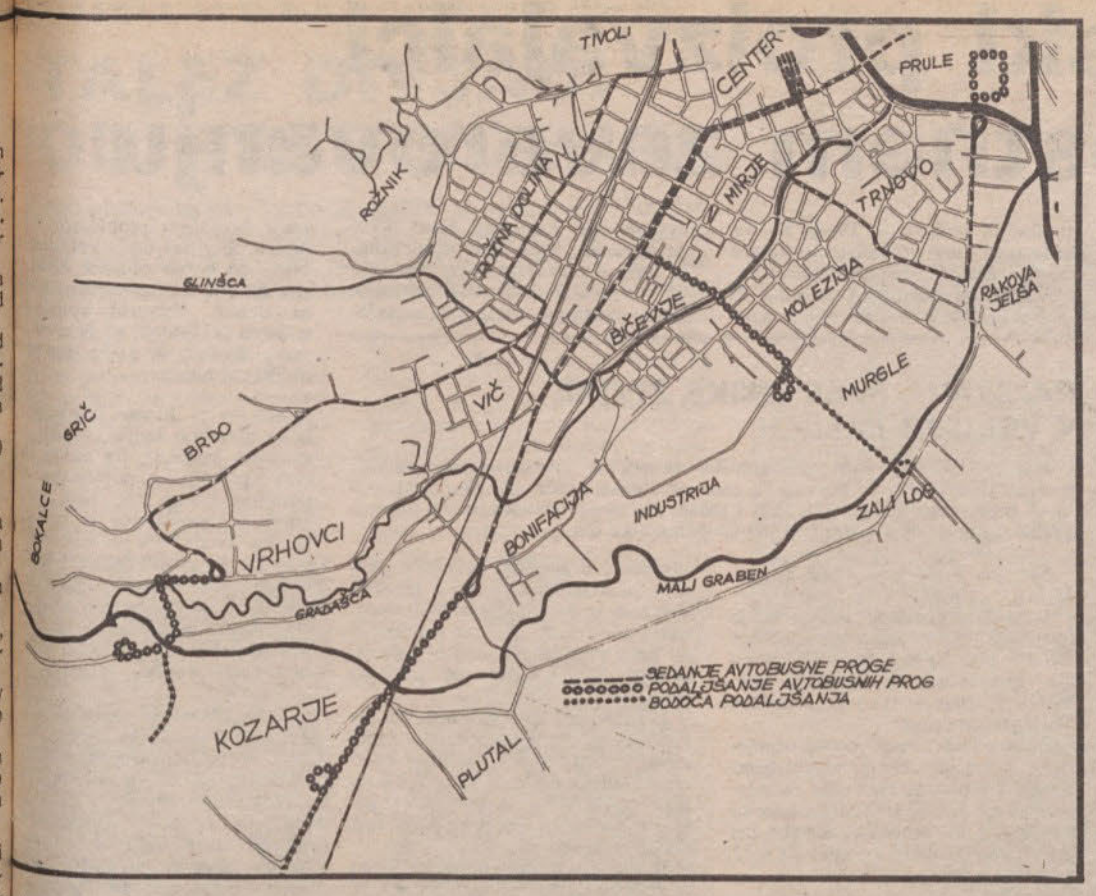

Javni mestni avtobusni promet v naši občini

Najnovejši statistični podatki kažejo, da ima občina že okoli 63.000 prebivalcev in da je število naraslo v zadnjih letih za 10.000.

Že izdelani in programirani stanovanjski programi za področje Novega, Murgelj, Kolezije, Bonifacije, Viča, Brda, Vrhovcev, Rudnika, Galjevice, prédvsem pa za novo naselje prostranega področja Škofljarij itd., nakazujejo do leta 2000 naselitev novih 50.000 prebivalcev.

Prikazani številčno zelo močni porast prebivalstva, ki se bo naselilo predvsem v zunanjih obrobjih južnega dela mesta ter v popolnoma novih naseljih Kozarje, Bonifacija, Novo Trnovo, Murglje itd. zahteva sedaj, predvsem pa v naslednjih letih obogatenje lokalnega mestnega avtobusnega prometa.

V priloženi skici opisanega področja so vrisane vse lokalne mestne avtobusne proge, predlog za takojšnje podaljšanja in predlog za kasnejše podaljšanja že obstoječih prog.

Vsekakor so se vse sedanje proge tudi gospodarsko obnesle, saj se prebivalstvo ne glede na porast števila osebnih avtomobilov vedno poslužuje.

Povsem razumljivo je, da bo treba povezi z nadaljnjim porastom prebivalstva pretežno v zunanjih predelih premestja do tja tudi podaljšati obstoječe avtobusne proge, ali pa uvesti nove proge oz. dodati avtobusov na sedanje proge.

Razvoj novih Vrhovcev in starih Škofljarij narekuje potrebo za podaljšanje sedanje proge št. 14, ki se konča ob šoli na Vrhovcih. Podaljšek bi šel preko novega mostu čez Gradašco do osrčja starih Kozarij ob Ribnarjevi cesti. Na ta podaljšek bi se bolje navezala področja ob grabnu Bokalce, Novi Vrhovci in povezale stare Kozarje. Končna postaja bi močno vplivala na razvoj tega premestja tja do Dobrove.

Sedanjo progo št. 6, ki obrača na Tržaški cesti pred Dolgim mostom, bilo smotrno že sedaj podaljšati v smeri novih Kozarij, kasneje, po izgradnji novih Kozarij, pa vse do Brezovice.

Ko bo na Tržaški cesti od Jadranske ulice dalje preložena sedanja trolejbusna proga proti Koleziji in Murgljam, bo treba progo št. 6 smiselno obogatiti.

Vsi prebivalci Mirja, Bičevja, Kolezije, Murgelj in Zalega loga so toplo pozdravili odločitev, da se sedanja proga št. 1 preusmeri iz Tržaške ceste preko Jadranske ceste, Vipavske ulice in Ceste v Mestni log do križišča Krimske in Mokrške ulice vse do površin novega naselja Murgelj. Po pozidavi tega področja se proga podaljša do Malega grabna.

Sedanjo progo št. 9 skozi Trnovo naj bi podaljšali v osrčje Prul, preko novega mostu ali ojačenja sedanjega mostu preko Ljubljanice. Most bo itak treba urediti v zvezi z obljubljenim prenosom težkega prometa z Aškerčeve in Cojzove ceste ob južni del mesta.

Kolikor bo stanovanjska gradnja od Rakovnika do Škofljice napredovala v sedanjem, sicer zelo črnem zamahu, bo le treba progo št. 3 smiselno podaljšati vse do osrčja Škofljice.

Ob obravnavanju teh vprašanj pa ne smemo iti mimo dognanega dejstva, da bo treba že v kratkem resneje usmerjati mestni osebni promet na javne mestne avtobusne proge, ker postaja mestni center ob določenih urah že popolnoma neprevozen, ker so že vse ulice in trgi prenasičeni z osebnimi avtomobili. Vse to pa zahteva smiselno ojačenje sedanjih in bodočih avtobusnih prog mestnega javnega prometa. Osebni avtomobili bodo v centru mesta v kratkem povsem omejeni ali celo prepovedani. Zato bo treba ukrepati hitreje pri ojačenju javnega prometa iz vseh smeri predmestij, kjer je močan porast stanovanjske gradnje in vedno več prebivalcev.

CIRIL STANIČ

Enkrat »da«, drugič brez glasu

Kaj novega prinašata srednjeročna programa ljubljanske Plinarne in Toplarne na področje viške občine? Naj pojasnimo še to, da sta oba programa izdelana za celotno mestno področje na podlagi energetske karte, ekonomskih pokazateljev in seveda tehničnih možnosti izvedbe. Razvojni program Toplarne je za potrebe Viča kar preskromen, saj za celotno področje obsega le priključitev področja okrog Tobačne tovarne. Plinarna pa je svoj program za potrebe Viča zastavila takole: ob Cesti v Mestni log naj bi zgradili novo plinarno za mešani plin, oskrbovala pa naj bi področja, kjer bo potrošnja plina večja (soseska S-1 Trnovo, Murgle, soseski S-3 in S-4 ter Kozarje) medtem ko naj bi se področji Rožne doline in Rudnika oskrbovali s tekočim plinom iz jeklenk.

Tako postavljena programa pa sta z določenimi pripombami in predlogi svetov za komunalne zadeve in urbanizma in gradbenih zadev (program Toplarne je nezadosten, večja usklajenost obeh programov, dopolnjevanje programov na vsaki dve leti, itd.) bila predstavljena tudi občinskim odbornikom na zadnji seji skupščine. Lahko rečemo, da se je ob tem razvila ostra debata, v kateri ni manjkalo ostrih kritik na račun Toplarne in ki je imela za posledico ločeno glasovanje o predloženih programih. Po sprejetem programu Plinarne (soglasno) pa odborniki niso glasovali za drugi program. Razloga sta bila dva. Toplarna naj v svojem programu širše zajame območje Viča, predvsem bi morala v bodoče zajeti predele goste zazidave v naši občini, drugič, zaradi neustreznega sistema financiranja pa naj se čimprej uredi pravni status Toplarne (sedaj v sklopu Dravskih elektram) kot komunalnega podjetja posebnega družbenega pomena.

JANJA DOMITROVIČ

Za akcijo k ustavi

Čeprav bo druga faza ustavnih dopolnil prinesla mnogo več zanimivega in spremembnega v odnose med krajevno skupnostjo in občino ter v odnose med občino in republiko, pa to ne potrjuje nezanimanja za sedanje ustavne amandmaje. Nasprotno. To nam potrjuje tudi razprava druge seje občinske konference SZDL, 11. oktobra, ki je bila vsekakor zelo živahna.

„Vse subjektivne sile naše družbe se morajo predvsem boriti za pojmovanje teh ustavnih sprememb, saj ne gre samo za golo spreminjanje teksta in formulacij v ustavi. Vsi se moramo zavedati same akcije, ki je v svojem bistvu pravzaprav revolucionarna in od katere bo nedvomno odvisna tudi kvaliteta ustavnih sprememb." S temi besedami je članica sveta federacije Vida Tomšič v svojih uvodnih mislih poudarila pomen rojstva nove republiške ustave.

Vida Tomšič pa je sodelovala tudi v razpravi z odgovori in pojasnili na vprašanja o novi ustavi. Sicer pa se je sama razprava začela z vprašanjem, kako je v teh spremembah utemeljeno prelivanje sredstev na kmetijsko dejavnost (Tomšičeva je pri tem vprašanju opozorila na XXX. amandma, ki predvideva tudi kmečkemu proizvajalcu neke širše možnosti v združevanju), to pa je združeno s problemom osebnega dela z lastnimi sredstvi, dalje pa so se zvrstila vprašanja, ki so pravzaprav izražala bojazen o enotnem jugoslovanskem tržišču, pa tudi zaskrbljenost, ali bodo prosto delujoči tržni mehanizmi v našem gospodarstvu ostali brez dodatno predpisanih ukrepov (odgovor velja poiskati pri XXXI. amandmaju, ki širše tolmači enotnost trga). Ko pa se je debata dotaknila bodoče republiške zakonodaje (le-ta bo natančno obrazložena - drugi fazi dopolnil), pa je bilo slišati mnenje, naj bi se tudi zakonodaja v bodoče usklajevala tako časovno kot tudi z materialno pogojenostjo. Matevž Krivic pa je opozoril tudi na vpraševanje delegatskega sistema. „Ne smemo nastopati enostransko, možnost postavljanja kandidatov naj bo kar se da demokratična; gre za to, da tisti, ki to zmore, naj tudi postavlja kandidata." Enotno pa je bilo mnenje prisotnih, da se morajo tako široko zasnovani akciji ob uresničevanju ustavnih sprememb kar najbolj učinkovito in dosledno pristopi. Druga točka seje pa je bilo evidentiranje kandidatov za člane republiške konference SZDL. Izmed sedmih predlaganih kandidatov so prisotni potrdili članstvo v republiški konferenci SZDL naslednjim kandidatom: Alojzu Kušarju, Rudolfu dr. Obračunču, Janezu dr. Slivniku in Josipu Vidmarju.

Z vprašanjem predloga o referendumu za samoprispevek za šolstvo in otroško varstvo (poudarili so pomen bližnjih zborov volivcev, funkcionalnost proračunov, polaganje čistih računov občanom . . .) se je seja zaključila.

JANJA DOMITROVIČ

RAZVOJ OSNOVNIH ŠOL IN OTROŠKEGA VARSTVA V NAŠI OBČINI

S samoprispevkom in poleg njega

Naš zemljevid prikazuje vse osnovne šole, ki že delajo v občini in tudi tiste, ki naj bi jih zgradili v naslednjih petih letih po programu, o katerem bo odločal referendum 21. novembra.

Iz načrta je razvidno, da ima občina trenutno 13 matičnih šol in 20 podružničnih šol, skupaj 33. Dalje se vidi, da imajo samo 4 matične šole primerno telovadnico in da jih ostalih 9 matičnih in vseh 20 podružničnih šol nima. Če bo sprejet samoprispevek, bomo dobili 2 novi matični šoli s telovadnicama, 3 prizidke k starim matičnim šolam in tri telovadnice, ki jih te šole sedaj sploh nimajo.

Največja gostota šol je v neposrednem primestju mestnega jedra. Tu sedaj nastajajo največje nove stanovanjske soseske. Ker se v nova stanovanja vseljujejo pretežno mlade družine, je tukaj tudi največ otrok. Zaradi pritiska novih ljudi na primestja Dobrova, Kozarje, Brezovica, Vrhovci, Brdo, Vič, Bonifacija, Bičevje, Kolezija, Murgle, Zali log, Rakova jelša, Trnovo, Ilovica, Galjevica, Vinterca, Rudnik, Lavrica in Škofljica, bo morala občina v sodelovanju s TIS že sedaj sestaviti program gradnje novih šol in telovadnic za razdobje po preteku prve gradbene petletke.

Nekateri od teh objektov so vrisani v zemljevid, tako vse tiste šole, ki bi bile že sedaj nujno potrebne, pa so njih gradnjo odložili – zaradi pomanjkanje sredstev – v drugo petletko. To so predvsem nove matične šole na Škofljici in Galjevici, Koleziji in Murglah, Bonifaciji in Kozarjah. Kolikor bo prirastek prebivalstva na posameznem območju prevelik, bo morala občina skupaj s TIS posredovati tudi z dodatnimi sredstvi in to še med izvajanjem prve gradbene petletke.

Vsaka nadaljnja organizirana gradnja novih sosesk kot Kozarje, Bonifacija, Murgle, Novo Trnovo, itd., bo zahtevala takojšnjo gradnjo novih šol in varstvenih ustanov.

Nova merila zahtevajo gradnjo spremljajočih objektov istočasno z gradnjo organiziranih naselij in sosesk. Istočasno s fizično gradnjo novih šol in telovadnic pa bo morala biti naša skrb, da času primerno nove šole tudi opremimo. Računati bo treba z gradnjo pokritih bazenov, kjer se bo mladina učila plavati in si bo utrjevala zdravje. Osnovna šola mora biti za vsakega šolarja enaka, brez ozira, kje stoji.

Naša občina je vložila v zadnjih letih mnogo naporov in sredstev za razvoj šolstva in otroškega varstva, tako da je pri tem zanemarila ostale komunalne dejavnosti in smo res v mestnem merilu najslabše komunalno opremljena občina. Pri nas je zelo nizka gospodarska stopnja. Vič-Rudnik postaja vse bolj spalno naselje velike Ljubljane. Zato je pravilno, da je celotna Ljubljana prisluhnila velikim potrebam na področju šolstva in varstva v naši občini ter je odrezala od skupne pogače za naše potrebe največji kos.

V dneh, ko širom po Ljubljani z njeno okolico, po vseh krajevnih skupnostih, podjetjih, ustanovah in družbenih organizacijah sistematično prikazujejo stanje v šolstvu in varstvenih ustanovah, je prav, da tudi naša občina, ki ima največje območje v ljubljanski regiji in največ šol, pri tem pa najmanjši gospodarski dohodek, ostreje in še bolj podrobno prikaže našim občanom in občanom vseh ljubljanskih občin svoje dosedanje napore, programe in želje po izboljšanju stanja v šolstvu in otroškem varstvu.

Kljub takšni delitvi pa moramo le opozoriti Ljubljano, da je treba fizično vzdrževanje šol prenesti že v naslednjem letu v skupno upravo za gradnjo in vzdrževanje šol, ker bo sicer naša občina v prihodnjih letih še manj sposobna zadovoljevati upravičene potrebe občanov, ki bi morali biti v tem izenačeni z občani bolje situiranih občin na ljubljanskem območju.

CIRIL STANIČ

Kdaj šole v Kozarjah?

Morda pa ne bi bilo odveč še pojasnilo, kako bo z izgradnjo šol in vrtcev v Kozarjih. Novozgrajenih objektov v petletnem planu ne zasledimo. Trenutne razmere v šolstvu in varstvu niso tako pereče kot drugje (npr. Vič, Horjul), pa tudi sicer je na tem območju stanovanjska gradnja omejena, saj je celoten kompleks Kozarij mišljen kot rezervat za izgradnjo soseske. To sosesko, kjer bo stanovalo približno 25 do 30 tisoč ljudi in bo hkrati največja v našem mestu, bodo začeli graditi leta 1975. Tako kot zahteva sodobni način funkcionalne gradnje bodo v soseski poleg stanovanjskih blokov zgradili tudi vrsto šolskih in varstvenih objektov. Predvideno je, da bo na tem področju zgrajeno deset osnovnih šol in prav toliko vrtcev ter nekaj srednjih šol. Naj še omenimo, da vse šole (v njih bo prostora za približno 5500 učencev) in varstveni objekti (za skupno 1500 malčkov) ne bodo pokrivale samo potrebe takoimenovanega blokovnega naselja, pač pa bodo šole racionalno razporejene, tako da bodo zajele tudi šoloobvezne otroke iz Stranske vasi, Razorov in vasi Pod hribom.

Ni bojazni, da na področju Kozarij ne bi bile zgrajene šole in vrtci. Izgradnja teh objektov bo potekala torej vzporedno z izgradnjo nove soseske, vendar šele v drugi „petletki" po letu 1975. V prehodnem času pa bodo mali Kozarčani obiskovali pouk na novi šoli Vič in vrhovški šoli.

J. DOMITROVIČ

AŠKERČEVA V NOVI OBLEKI

Pred mesecem dni so začeli v Ljubljani reševati enega najbolj zapletenih prometnih vozlov: Aškerčevo cesto. Investitor celotne rekonstrukcije, ki bo veljala okoli 3,100.000 dinarjev, je Sklad za urejanje mestnih zemljišč občine Ljubljana-Center. Potrebna sredstva za obnovitev bosta dali občina Vič-Rudnik in Center, po dolgih letih pa bo za ljubljansko rekonstrukcijo ceste republiškega reda prispeval nekaj tudi republiški cestni sklad.

Cesta je sedaj po novem štiripasovna, dvopasovna pa se izteka skozi križišče Mladinskih delovnih brigad na Tržaško cesto. Zaradi tega bo viška občina morala urediti pločnik ob Tržaški in umakniti postajo mestnega avtobusnega prometa v notranjost, ker bi taka kot je sedaj, še bolj ovirala promet, kot ga je doslej. Občina Vič-Rudnik bo za rekonstrukcijo prispevala 53 starih milijonov. Za ta denar so obnovili tudi južni pločnik Aškerčeve, ki se že nahaja v občini Vič-Rudnik. Tam naj bi po programu uredili v celoti asfaltiran pločnik, medtem ko z gramozom nasutega pločnika ne bo več, ker je cesta razširjena.

Vozniki tako sedaj ne preklinjajo več slabega cestišča, verjetno pa se je tudi precej zmanjšal hrup, zaradi katerega so lani študenti filozofske fakultete tako ogorčeno demonstrirali.

M. DIMITRIČ

ZNANOST NA OGLED

Inštitut Jožef Stefan so 23. oktobra odprli za javnost, ki je pokazala za ta njegov korak (ki je na Zahodu vsakdanja praksa) izredno zanimanje. Komaj dobro uro po odprtju se je v laboratorijih že gnetlo čez 400 obiskovalcev. Tudi sodelavci Inštituta niso pričakovali tolikšnega obiska in so zato tudi s težavo obvladovali radovedno množico. Na ogled so bili elektronski mikroskopi, računalniki, masni spektrograf, Van de Graafov pospeševalnik, laboratorij za kemijo fluora, kot poslastica pa Inštitutov jedrski reaktor TRIGA v Podgorici pri Šentjakobu ob Savi. Zaradi velikega zanimanja javnosti za delovanje te naše največje znanstveno raziskovalne ustanove bi kazalo s tovrstnimi stiki z ljudmi še nadaljevati.

NAŠA KOMUNA

Glasilo občinske konference SZDL Ljubljana-Vič-Rudnik. Izhaja mesečno. Urejata izdajateljski svet – častni predsednik dr. Josip Vidmar – in uredniški odbor: Milovan Dimitrić, ing. Alojz Habjan, Slavo Kobe, Sergij Pelhan in Sandi Sitar (glavni in odgovorni urednik). Uredništvo in uprava Ljubljana, Trg MDB 7/I., tel. 20-728, tekoči račun SDK 501-8-349/3. Rokopisov ne vračamo. Tiska Tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani.

Iz naših krajev

DVE MUHI NA MAH

Lavričani se bojijo, da jim bodo zaprli trgovino. Res je majhna in zelo neprimerna, toda v njej lahko vendarle kupujejo. Če jo bodo sodno izpraznili, kot grozijo, bodo morali Lavričani po kruh na Škofljico ali celo v Ljubljano. Krajevna skupnost na Lavrici si že vrsto let prizadeva, da bi zgradili sodobno trgovino, a doslej brez uspeha.

Zato so poiskali izhod drugje. Že nekaj časa propada kulturni dom, ker ni denarja za obnovo. Izza ometa se kaže že železje, ob dežju odpove kanalizacija, dvorana je vlažna, opaži gnijejo, vse skupaj je že potrebno izdatnega popravila. Vendar pa je veletrgovina Mercator pokazala zanimanje, da bi kulturni dom odkupila in preuredila v trgovino. Če bi torej dom prodali, bi dobili denar za gradnjo novega kulturno-športnega doma na Lavrici. Seveda pa bi z denarjem morali takoj nakupiti gradbeni material, ki se stalno draži. Krajevna skupnost bo skušala doseči, da bi sodno izpraznitev sedanje trgovine še odložili. Strokovnjak bo ocenil poslopje kulturnega doma, nato pa ga bodo na dražbi prodali najboljšemu ponudniku – toda le pod pogojem, da bo v njem tudi trgovina.

A. A.

Črni vrh je ena najbolj oddaljenih vasi v naši občini. Poleti je turistično privlačna, pozimi pa tudi, vendar zaradi snega skoraj nedostopna (Foto: M. Dimitrić)

HORJUL BLIŽJI MESTU

KRAJEVNA SKUPNOST HORJUL – zavzema vse območje od mej krajevne skupnosti Dobrova in krajevne skupnosti Polhov Gradec, pa do zahodne meje naše občine. Šteje približno 3000 prebivalcev.

Njena struktura je bila prva leta po vojni tipično agrarna, sedaj pa je ljudi, ki se ukvarjajo s kmetijstvom, izredno malo. Temu je pač krivo naše kmetijsko gospodarstvo, ki kmetijstva ne more podpirati v tolikšni meri, kolikršna je težnja mladih po dobri službi, bodisi v mestu ali na vasi.

To področje je bilo nekoliko odmaknjeno od mesta, potem pa, ko je bila asfaltirana nova cesta prav do Vrzdenca (v celoti je bila končana 31. 8. 1961), pa se je ta predel zelo zbližal z mestom. Z novo cesto se je tudi avtobusni vozni red zelo izboljšal in zadostuje za osnovne potrebe.

Vprašanje tov. Golcu, predsedniku krajevne skupnosti Horjul: „Kaj menite, se je slika naselij v vaši skupnosti kaj spremenila? Če se je, kaj je temu vzrok?"

„Z novimi gradnjami, katerih je na našem področju izredno veliko, se je podoba naselij zelo spremenila. V zadnjih letih je bilo pri nas zgrajenih nad 60 hiš, adaptirane pa so bile tudi vse starejše zgradbe, ki niso več ustrezale pogojem."

Imate kaj perečih problemov?

„Zelo pereči problem pri nas so bili vodovodi in vodovodne napeljave. Toda do sedaj smo v glavnem že uredili te zadeve. Zgradili smo več vodovodov, tako je bil letos končan vodovod na Vrzdencu, kjer so samo vaščani prispevali nad 5 milijonov SD.

Zaključna dela pa so tudi na vodovodih v Podolnici in Žažarju, kjer so velik del, bodisi v denarju ali v delovnih urah, prispevali vaščani sami. Velik problem pri nas pa so višinske kmetije, kjer ni prave vode in se morajo kmetje oskrbovati s kapnico.

Velik problem pa je bil rešen takrat, ko je elektrogospodarstvo zgradilo nove transformatorske postaje tam, kjer je bilo vprašanje električne energije zelo pereče.

Kaj so vidni uspehi pri vas v zadnjih letih?

„To je prav gotovo nova šola v višinski vasi Šentjošt, edina šola v naši skupnosti, ki je bila zgrajena s samoprispevkom.

Dosegli pa smo tudi to, da imamo sedaj stalno zdravstveno in zobozdravstveno službo. Dobili pa smo tudi novo telefonsko centralo, ki ima že več kot 44 naročnikov."

HORJULČANI HOČEJO NOVO ŠOLO

Pouk v zastareli osnovni šoli Horjul je zelo otežkočen in problematičen, zato vaščani izredno želijo, da se program o izgradnji nove šole čimprej uresniči.

Pouk je v treh različnih stavbah, ki si le niso tako blizu. Glavna izmena je v osnovni šoli, druga v gornjih prostorih prosvetnega doma, tretja, manjša skupina pa ima pouk v neprimernih prostorih zadružnega doma.

Nekateri prostori so izredno neprimerni, ker niti higiensko ne ustrezajo, saj morajo učenci hoditi na stranišče iz ene stavbe v drugo. Lahko si mislimo, kako je to pozimi skrajno neprimerno in zdravstveno neustrezno.

Zaradi pomanjkanja prostorov je tudi pouk deljen na neprimeren čas, predvsem za nižje razrede. Zlasti neugodno je za otroke v popoldanski izmeni, ko se morajo v poznih večernih urah vračati domov, ne glede na vremenske razmere in oddaljenost, ki je pri nekaterih tudi več kot 5 km.

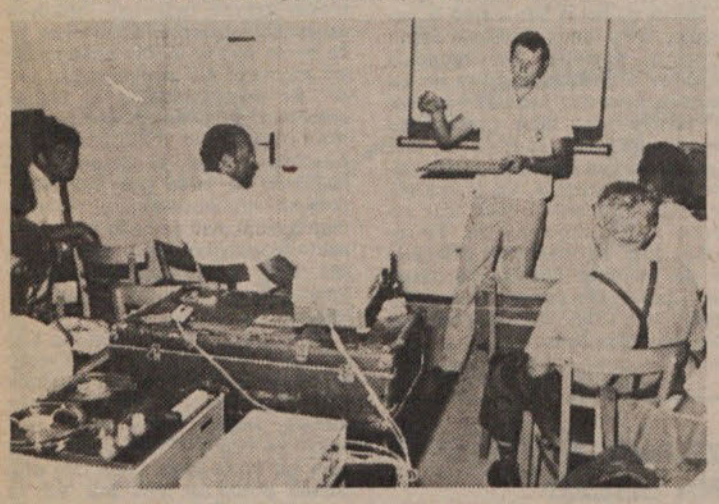

Gozdarski inženir F. Šivic, eden od pobudnikov modernega čebelarjenja, je zaslužen za razvoj te panoge in za vzgojo mladih čebelarjev tudi v naši občini. Na sliki: na enem izmed uspelih predavanj ing. Šivica. (Na Igu)

VEST O SAMOPRISPEVKU LEPO SPREJETA

Na vseh osmih zborih volivcev na področju krajevne skupnosti Horjul, to se pravi na zborih volivcev v Horjulu, na Vrzdencu, v Šentjoštu, na Butajnovi, v Žažarju, Zaklancu, Podolnici in Lesnem Brdu in na zboru delovne skupnosti obrata Iskra in Rašica v Horjulu je bila vest o referendumu za samoprispevek izredno dobro sprejeta, saj zavzema program le-tega tudi izgradnjo nove šole v Horjulu v letu 1974.

Udeležba na vseh 8 zborih je bila številna in ni bilo bistvenih pripomb na samoprispevek, čeprav so le nekateri imeli pomisleke o programu izgradnje šole. Predlog o samoprispevku je bil dobro sprejet in upamo, da bo tudi referendum dne 21. 11. 1971 uspel.

ŠTEFAN SMRTNIK

Kmetijski proizvajalci o starostnem zavarovanju

Kmetje so za starostno zavarovanje, saj za to govori cela vrsta faktorjev, od ekonomskih, socialnih, moralno političnih itd. Vendar v sedanjem času pri zdajšnji ekonomski moči princip samofinanciranja ni sprejemljiv. To je osnovni zaključek slehernega razpravljavca in iz tega izhajajo vsi nadaljnji sklepi. Kmetova današnja proizvodnja (vrednost obsega ca. 3 do 4 stare milijone dinarjev) ni blagovna proizvodnja, temveč še vedno naturalna in ne prenese obstoječih obremenitev, da ne govorimo o novih kot je starostno zavarovanje. Vendar so kmetje pripravljeni prispevati za svoje zavarovanje 50 %, in ne kot je predlog zakona 2/3 in 1/3 družba. S porastom blagovne proizvodnje bi bilo lahko razmerje drugačno obrnjeno. Razviti kraji oz. področja, ki so že osvojila moderne principe proizvodnje – specializirane kmetije (ki jih pa šele uvajamo) ne postavljajo tega problema, ker je njihova ekonomska moč dovolj velika. Vendar teh krajev v Sloveniji ni veliko, približno 10 %; viška občina razvitih krajev nima.

Nadaljnji problem je višina zneska, ki naj ga starostni zavarovanci prejmejo. 250 din, kot predvidevajo teze zakona, ne zagotavlja pri sedanjih stroških in cenah eksistenčnega minimuma. Nujna je korekcija najmanj na 300 din. Saj govorimo in z družbenim sporazumom zagotavljamo najnižji osebni dohodek 800 din.

Sporen je tudi čas izvajanja – izplačevanja. Najugodnejša varianta prepušča letu 1972 prvo realizacijo. Pričeti bi morali takoj, najpozneje pa v letu 1972. Tu je potrebna solidarnost družbe. Kmetje preživljajo težke čase. Danes nastajajo socialni problemi, poznamo primere umiranja kljub obilici zemlje.

Kajti zemlja, če ni obdelana, ne daje nič in tudi dajala ne bo nič. Kmetijski proizvajalci imajo vso pravico do minulega dela, saj so oni usposobili 3/4 današnje aktivne generacije, ki proizvaja in je koristna na drugih področjih. Danes naj ta generacija malo vrača bazi, iz katere je izšla. Kmetijskih proizvajalcev oz. uživalcev starostnega zavarovanja ni veliko in družba mora imeti razumevanje, saj zahtevajo samo 50 % participacijo, 50 % bodo nosili sami. Za start je potrebno nekaj več, vendar če imamo za EKK Velenje, potem moramo imeti tudi za reševanje aktualnih problemov v kmetijstvu. Sredstva bodo koristno uporabljena, saj bomo zadržali življenje tam, kjer nam je tudi potreben, v hribovitih predelih, na deželi. Ustvarili bomo zadovoljstvo pri ljudeh, ki ga mora imeti vsaka družba, če hoče napredovati in biti napredna.

Res je za kmete borce poskrbljeno nekoliko boljše, vendar moramo zavedati, da bomo morali tudi v prihodnosti potrebovali zgradbe podobne borce itd. Tudi varianta kmetov kooperantov je ugodna, vendar izvedljiva v premajhnem obsegu. Tu je potrebno več organiziranega dela. Organizacijam, ki operirajo, je postavljen v ospredje ekonomski račun in jim to ne dopušča voditi intenzivnejšo skrb širšimi problemi v kmetijstvu.

Kako zagotoviti sredstva? Za zbiranje sredstev v sklad starostnega zavarovanja bi morali koristiti vse možne variante kot so: prispevek zavarovancev samih, družbeni vir, ki naj bi organizira od prispevka od zemlje, ki jih zavarovanci neposredno dobivajo. Nadalje živilsko predelovalna industrija naj prispeva svoj delež z enim procentom skladu, saj kmetje izključno proizvode agrara. Prispevek širše družbene skupnosti pa vira iz naslova solidarnosti in prej minulega dela, kar zagotavljajo ustavni amandmaji.

Kmetijski zavarovanci sami zavzemajo za enak pavšalni prispevek, ker bodo tudi enako prejemali. To stališče je sprejemljivo za osnovno startno zavarovanje. Iz tega in tem izhaja razširjeno zavarovanje po katerem sledi, kdor več prispeva naj tudi več prejme.

Ker da se razprava zaključuje, kazalo, da sestavljavci zakona upoštevajo predloge in želje kmetijskih proizvajalcev pri nadaljnjem obliko-vanju zakona o starostnem zavarovanju v splošno zadovoljstvo. To nekaj povzetkov iz razprav, katerih sem se sam udeležil.

Inž. LOJZE HABE

RAZSTAVA PLEMENSKE ŽIVINE V VELIKIH LAŠČAH

Pod pokroviteljstvom predsednika skupščine občine Ljubljana-Vič-Rudnik je organizirala Kmetijska zadruga Velike Lašče 18. IX. 1971 razstavo plemenske živine v Velikih Laščah. Na njej je sodelovalo 75 razstavljavcev, kmetov. Razstavili so 138 glav plemenske sivorjave živine.

Številne goste iz kmetijskih organizacij, predstavnike družbenopolitičnih organizacij in kmete je pozdravil predsednik pripravljalnega odbora ing. Lovšin Nace. Nato pa sta spregovorila pokrovitelj ing. Slavko Korbar in Ivan Ilc, direktor Kmetijske zadruge.

Po uvodnih besedah so tri ocenjevalne komisije ocenile razstavljeno živino. Povprečna mlečnost razstavljenih krav je bila 4.120 kg mleka na leto in s 3,76 odstotka tolščobe, pri prvesnicah pa 3455 kg mleka s 3,72 odstotka tolšče.

Strokovna komisija je kot najboljšo kravo, ki je dobila prvo nagrado, odbrala kravo last Franca Grebenca iz Malih Lašč, drugo nagrado za kravo pa je dobil kmet Anton Somrak iz Velikih Lašč.

Vsi nagrajenci so dobili poleg diplom tudi denarne nagrade in določeno količino močnih krmil oz. umetnih gnojil.

Ker je za območje Kmetijske zadruge Velike Lašče najpomembnejša in prav gotovo tudi najbolj perspektivna kmetijska panoga govedoreja in to proizvodnja plemenske živine, mleka in mesa, polagajo rejci goved skupno s kmetijsko zadrugo velike napore za izboljšanje proizvodnje sivorjave pasme govedi preko mlečne kontrole, selekcije živine in umetnega osemenjevanja plemenic s kvalitetnimi biki.

Odbira živine se je na tem območju začela že leta 1913. Takratna živinorejska zadruga je začela z izboljšavo domačega goveda z uvozom plemenskih bikov, z mlečno kontrolo in selekcijo. Osnovni material je sestavljalo 24 krav s povprečno težo 380 kg po glavi in s proizvodnjo 1600 l mleka po glavi na leto.

Z vztrajnim in kontinuiranim delom pri selekciji pa sedaj dosegajo krave v A kontroli povprečno molznost 3700 kg na leto; krave v B kontroli pa 2450 kg na leto. Najboljša krava mlekarica pa je dosegla tudi do 5200 kg na leto.

S tem je dokazano, da je živina dedno sposobna dati tudi večje količine mleka. Kaj je vzrok, da se povprečna molznost po kravi že nekaj let ne dvigne nad 3700 kg?

Vzroki so v nezadostnem krmljenju in v slabi kvaliteti osnovne krme.

Zato bo naloga rejcev in pospeševalne službe, da pristopijo k racionalnemu izkoriščanju travnatega sveta – preko načrtnega gnojenja in spravila sena, ki bo po kvaliteti vsaj za 80–100 procentov boljše od dosedanjega oziroma preko pašno – košnega sistema in prevetravanja sena.

Druga naloga je, da se izpopolni krmljenje živine, kar bo prav tako znatno povečalo prirejo mleka in žive teže.

Razstava živine je spodbudila že nekatere rejce, da bodo v letu 1973 še temeljiteje izkoriščali svoj travnati svet, izboljšali kvaliteto krme in preko nje povečali proizvodnjo pri živini.

ING. PUST

BO NOVA TOVARNA ILIRIJA NA KOZARJAH?

ILIRIJA V VRHU

NOVI NARTA STUDIO BO OMOGOČIL BOLJŠO PROPAGANDO IN RAZISKAVE

Iz otroških let se spominjam živozelenega plakata s punčko, ki čisti čevlje z Ilirija kremo. Pred leti je bila proizvodnja krem za čevlje, loščil in sveč skoraj edini izbor izdelkov te tovarne. Od tedaj pa se je spremenilo marsikaj, saj je tovarna začela širiti asortiment svojih izdelkov z najrazličnejšo kozmetiko, predvsem pa je zaslovela kozmetika za lase.

Zaradi razmer na tržišču, ki zavračajo nekdanji sistem ozke specializacije in narekujejo v današnjem času širjenje proizvodnega programa glede različnosti izdelkov, se je za to odločila tudi Ilirija. Ta korak je tudi morala storiti, če je želela še naprej enakovredno stati ob strani zahodnim tovarnam te vrste in najrazvitejšim v svetu.

Kljub temu širjenju pa v tovarni niso pozabili na prvotno proizvodnjo in so tako danes še vedno na prvem mestu v Jugoslaviji po proizvodnji krem za čevlje, saj predstavlja delež Ilirije v jugoslovanski proizvodnji 37 odstotkov. Pri teh izdelkih je tudi pri Iliriji kot ostalih proizvajalcih opaziti padanje proizvodnje – za okoli 4 odstotke – kar je posledica booma najraznovrstnejših sprayev. Proizvodnja sredstev za čiščenje in nego čevljev pa se je v celoti povečala, saj predstavljajo razni sprayi zelo iskano blago in se tako popolnoma izgubi minimalen upad pri proizvodnji krem. Tudi v proizvodnji parketnih past drži Ilirija prvo mesto v naši državi s 34 odstotki vse proizvodnje. Pri proizvodnji sveč pa sploh ne kaže posebej utemeljevati prvega mesta v Jugoslaviji, saj Ilirija proizvede nekaj več kot polovico vseh sveč, ki jih izdelamo v naši državi. V zadnjem času, po razširitvi programa, pa si je Ilirija priborila še eno prvo mesto in sicer v lasni kozmetiki, kjer je sicer huda konkurenca.

V letošnjem letu je Ilirija dokončno stopila v odločno bitko tudi za tržišče na področju kozmetike. Kot smo že omenili, je opustila prejšnjo strogo specializacijo zaradi razmer na tržišču, ki zahtevajo precej različno proizvodnjo. Največ pozornosti so posvetili novim preparatom za lase, saj je to Ilirijina specialiteta. Povečali so izbor barvnih nians Kolestona, začeli izdelovati pet novih vrst lasulj, Asso kolekcijo šamponov, Golding šampon, regenerator za lase, kremo za čiščenje lakiranega usnja, čistilo za okenska stekla, posebej pa se je v zadnjem letu „razpasel" Noviti Termoband in nove vrste sveč.

Ostanek dohodka še enkrat višji

Vse to širjenje proizvodnje in razumljivo tudi prodaje, se je odrazilo tudi v letošnjih devetmesečnih rezultatih. 460 zaposlenih je ustvarilo v tem obdobju 11,66 milijona čistega dobička in se je tako ostanek dohodka povečal za 94 odstotkov. Prodaja se je povečala za 34 odstotkov, za sklade so namenili 52 % odstotkov od dohodka, za osebne dohodke pa torej štiri odstotke manj. Osebni dohodki so v poprečju nekako 183 starih tisočakov. Vrednost proizvodnje bo poskočila od lanskih 65 milijonov na 85, izvoz pa bo tu predstavljal manjši delež, saj je znašal 3 milijone. Tovarna Ilirija je namreč prvenstveno usmerjena na domači trg. Če pustimo sedaj ob strani suhoparne številke, ki kažejo položaj večkrat precej rožnato, čeprav ni vedno tak, potem moramo spregovoriti o problemih, ki so spremljali tako skokovito rast.

Stabilizacijski program, katerega izdelava in izvedba je bila nujna, je obrnil marsikake načrte, nove razmere na našem nestabilnem trgu pa so grozile, da bo akumulativnost padla. Zaradi tega so v tovarni pregledali vse svoje poslovanje, da bi poiskali, kje bi bilo možno kaj prihraniti. Tako so se odločili za ukinitev zaposlovanja in se je zato zaradi fluktuacije število zaposlenih v Iliriji celo zmanjšalo.

Okrnili so tudi denarce namenjene za propagando in sploh zategnili pas. Vse je bila le trenutna rešitev, ki pa se je pokazala za zelo uspešno, saj se je v zadnjem četrtletju začelo vse premikati v pozitivni smeri in so tako tudi ti ukrepi popustili. Storilnost se je povečala fizično za 15, nominalno pa za 24 odstotkov. Zanimivo pa je, da Ilirija ni iskala možnosti za izhod iz situacije v dražitvah svojih proizvodov, temveč se je odločila za bolj nenavadno, vendar pametnejšo rešitev iskanja notranjih rezerv. Zaradi tega pravijo v Iliriji, da se tudi v bližnji bodočnosti bodo odločili za zvišanje cen. Ves napredek vsake tovarne pa je povezan veliki meri odvisen od kadra, ki tovarno vodi, oziroma od strokovnjakov, ki načrtujejo v razvojnih oddelkih nadaljnjo usmeritev tovarniške proizvodnje.

Novi Narta studio

Narta studio v okviru tovarne že obstaja dolga leta, vendar je njegov življenjski prostor doslej omejen na neprimerno zgradbo na Tržaški cesti. Zato se je tovarna odločila zgraditi v neposredni bližini matične tovarne nov Narta studio, ki bo tovarno po predračunih stal okoli 3 milijone in pol. Stavba novega studia ima za osnovo železno

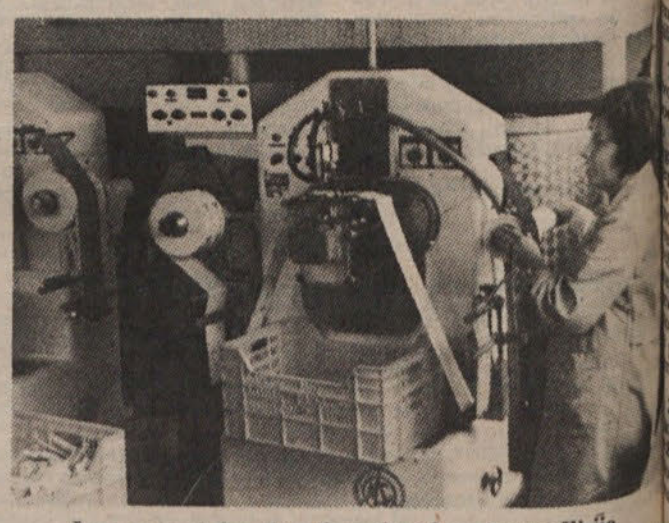

Šamponi so eden glavnih proizvodov tovarne Ilirija

konstrukcijo, sicer pa je iz raznih sodobnih materialov in urejena dejansko super moderno, tako da bo omogočala raziskovalno delo.

Delovanje studia poteka v treh smereh: propagandi, izobraževanju, raziskavah oziroma predvsem preizkušanju. Razvojni sektor, ki v bistvu načrtuje proizvodnjo z izdelovanjem novih preparatov, daje izdelke v preizkus studiu. Preizkuse opravljajo trenutno (zaenkrat še v starih prostorih) na področju lasne kozmetike in lasuljarstva, vnaprej pa se bo delo studia razširilo na področje negovalne in dekorativne kozmetike, s katero namerava tovarna v bodoče izpopolniti proizvodnjo, ko bo povečal asortiment svojih izdelkov.

Izobraževalni oddelek organizira v samem studiu kot tudi na terenu predavanja o uporabi kozmetičnih preparatov in prireja tudi demonstracije. Tako potuje posebna ekipa po celotni Jugoslaviji in organizira tovrstne demonstracije v frizerskih zadrugah, salonih in trgovinah po celotni državi. Podobne demonstracije prireja ekipa tudi v inozemstvu predvsem Poljski, ki je velik uvoznik Ilirijine kozmetike. To je obenem tudi propaganda, medtem ko si morajo zainteresirani pridobiti teoretično znanje v samem studiu v Ljubljani. Tam nauči posebna ekipa delavcev tih frizerjev oblikovanja lasulj, pričesk in uporabo frizerskih preparatov. Taka izobraževanja pa organizirajo tudi za širšo javnost.

Osnovni namen novega studia ob Tržaški cesti pa je pridobitev sodobnih objektov in možnost reorganizacije te službe, ki slavi desetletnico

NAŠI LOVCI ZA BOLJŠE GOSPODARJENJE

STALEŽ DIVJADI POD PREDVIDENIM

V naši občini deluje 15 lovskih družin, ki imajo preko 500 članov, ti pa v svojih loviščih poleg drugega 28 medvedov, 291 jelenjih in 1899 srnjih repov ter 148 gamsov. To so le nekatere zanimive številke, z ostalimi pa bi vas radi seznanili v nadaljevanju našega članka.

Od leta 1968 je v veljavi 5-letni načrt za gospodarjenje v loviščih, vendar se je ta že toliko odmaknil od dejanskega stanja, da je potrebno pripravljati sproti ustrezne letne lovske načrte. Pri tem ugotavljajo naši lovci, da je dejanski stalež nekaterih vrst divjadi (to velja tudi za divjega zajca) zaradi neugodnih zimskih klimatskih razmer in zaradi raznih drugih vzrokov pod predvidenim. Kar pa je za enega slabo, je včasih za drugega dobro. Mišljeni so naši kmetje, ki jim divjad ponekod napravlja znatno škodo. Kadar kmetje to škodo tudi dokažejo, navadno lovske družine same, brez posredovanja pristojnega občinskega upravnega organa, to škodo tudi poravnajo.

Lojzij Mencin, član lovske družine V. Lašče, je pred letom dni enim samim strelom, pa še pri presečini, podrl dve lisici

Velikolaški poštar Tonček Oblak je tudi dober lovec. Svojega lovskega psička prevaža kar z mopedom. Želimo jima „dober pogled". Foto: F. Modic

Uslužbenec Komunalnega podjetja Vič Viktor Rus kot slovenski polhar

Da bi izboljšale stalež v svojih loviščih, lovske družine tudi vlagajo. Tako so v lanskem lovskem letu vložili v ravninski del naše občine 1000 fazančkov, letos pa se bo to število še za polovico povečalo. Planirani odstrel ni skoraj nikjer dosežen, pač pa je zmerom več divjadi žrtev naraščajočega avtomobilizma.

Nič kaj radi pa naši lovci ne odstopajo 20 % predvidenega odstrela za lovski turizem. Turisti – lovci naj bi v lovskem letu 71/72 vplenili 3 medvede, 2 gamsa, 3 jelenjadi, 17 srnjadi, 52 zajcev, 5 jerebov, 16 jerebic in 255 fazanov.

Kaj vse pa so vplenili člani lovskih družin naše občine v preteklem letu? – 4 medvede, 13 gamsov, 57 jelenjadi, 257 srnjadi, 387 zajcev, 13 divjih petelinov, 1 ruševca, 90 jerebov, 21 jerebic, 856 fazanov, 495 kljunačev, 148 divjih golobov, 133 grlic, 81 rac, 14 gosi, 13 prepelic, od roparic in škodljivcev pa 249 lisic, 33 jazbecev, 17 dihurjev, 60 kraguljev, 48 kanj, 919 srak, vran in šoj, 12 podlasic, 31 pižmovk, 13 kun, 3 divje mačke in 7 drugih ujed. Pokončali so 85 potepuških psov in 165 klatečih se mačk.

V Naši komuni vsaj od časa do časa prav gotovo pogrešamo vesti o delovanju naših lovcev, saj se ti – npr. v primerjavi z gasilci – le zelo redko ali sploh ne oglašajo. Uredništvo bi prav rado pridobilo vsaj občasne dopisnike tudi s tega zanimivega področja.

V. R.

NA POMOČ!

VELIKE LAŠČE

10. X. so gasilci v Velikih Laščah dali alarm na Rašici, nekaj za tem pa še v Velikih Laščah in Dolnjih Retjah, nazadnje pa še v Dvorski vasi. Gasilci iz vseh društev so bili zelo hitro na kraju vaje na Veliki Slevici. Kraj je bil zato izbran, ker so tam zelo slabe vodne razmere zlasti v letošnji suši. Ker so bili na Slevici brez vode, smo morali vajo izvesti z verižnim sistemom podajanja. V verižni sistem smo vključili vsa društva našega sektorja, to je 6 gasilskih desetin s šestimi motornimi brizgalnami. Vodo smo zajeli v potoku pod hribom in smo jo črpali ter potiskali v vas s 110 m višinske razlike. Pri tem smo razvili okrog 1500 m dolg cevovod. Razvijanje cevi in postavitev motornih brizgaln je potekalo zelo hitro, tako da je vaja v celoti uspela.

Po opravljeni vaji smo na prošnjo prebivalcev Velike Slevice črpali vodo v njihove vaške rezervoarje, ki so bili prazni.

PODPEČ

Tudi letos je krajevna skupnost Podpeč razpisala nagrade za najboljšo gasilsko enoto na sektorskem ocenjevanju. Zaključno tekmovanje je bilo v Podpeči, kjer so se gasilske enote pomerile v trodelnem napadu z dvema napadalnima skupinama, polaganju cevi in rednih vajah. Ocenjevalna komisija občinske gasilske zveze je ocenila sposobnost in udarnost vsakega od tekmujočih društev. Prvo mesto so dosegli gasilci z Jezera, na naslednja mesta pa so se po vrsti razporedili: Rakitna, Podpeč, Preserje, Kamnik in Gornja Brezovica.

RUDNIK IN IG

V počastitev tedna požarne varnosti so se gasilci sektorja Rudnik in Ig dogovorili, da bodo skupaj organizirali veliko praktično vajo na objektih tekstilne tovarne v Vrbljenju pri Igu. Vajo je vodil sektorski poveljnik Franc Tavželj iz Metalne in sektorski poveljnik Rudnika Franci Vrbinc. Sodelovalo je enajst društev s 110 člani. Praktična vaja je kljub oddaljenosti vode dobro uspela. Po vaji so se gasilci zbrali k njeni oceni, ob tej priliki pa so tudi izročili odlikovanja nekaterim zaslužnim članom. Društvo Vrbljenje–Strahomer je prevzelo novo motorko in sireno. Sredstva je društvo zbralo s samoprispevkom domačinov in podjetij, nekaj pa je prispevala tudi občinska gasilska zveza.

JERNEJ ČERTANC

Zima in promet

Republiška komisija za vzgojo in varnost v cestnem prometu organizira že tretje leto jesensko-zimsko prometno preventivno in vzgojno akcijo, tokrat pod geslom „NA CESTI NISI SAM", ki bo trajala od 15. 10. 1971 do 31. 1. 1972. V to akcijo se je vključila tudi komisija naše občine.

Osnovni namen akcije bo pravočasno in nenehno opozarjanje udeležencev v prometu na močno spremenjene vozne pogoje v jesensko zimskem času, ko normalen potek prometa ovirajo zlasti pogosto deževje, megla in kasneje še poledica ter sneg. Znano je, da so v tem času nagle in iznenadne vremenske spremembe zelo pogosto tudi vzrok za večje število prometnih nesreč.

V zvezi s tem opozarjamo gospodarske organizacije, podjetja in druge udeležence v prometu na naslednje:

– da vodstva gospodarskih organizacij in podjetij poskrbijo, da bodo njihovi vozniki seznanjeni z namenom akcije;

– da prilagodijo vožnjo spremenjenim voznim pogojem (dež, megla, poledica, sneg) in poskrbe, da bodo vozila vedno tehnično v redu glede gum, zavornega sistema, kretalnega mehanizma, luči itd.;

– da planirajo vožnjo s tovornjaki v tem letnem času tako, da ne bi po nepotrebnem obremenjevali prometa in ustvarjali na cesti takšne situacije, ki bi terjale celo najhujše prometne nesreče in nepotrebne zastoje v prometu;

– varnostni tehniki v podjetjih pa naj poskrbijo, da bodo z akcijo seznanjeni tudi delavci in uslužbenci v teh podjetjih, saj so vsi udeleženci v prometu, mnogi med njimi pa tudi vozniki motornih vozil.

– Tudi upravam šol priporočamo, da učni načrt prometne vzgoje mladine prilagode vremenskim razmeram v tem letnem času;

– opozoriti je treba otroke, da se ne zadržujejo na cesti brez potrebe, in s tem otežkočajo promet, zlasti tedaj, ko zapade sneg. Zlasti pa naj mladino opozarjajo na nevarnosti, ki smo jih navedli v tem članku pod „kolesarji, pešci in nevarne igre".

VOZNIKE MOTORNIH VOZIL
PA OPOZARJAMO NA NASLEDNJE:

ČE DEŽUJE, bomo
- zmanjšali hitrost vožnje
- vključili brisalce za vetrobranska stekla
- povečali varnostno razdaljo
- v nalivu prižgali zasenčene luči tudi podnevi
- obzirni bomo do pešcev, kolesarjev in mopedistov.

Ne bomo pa po nepotrebnem prehitro vozili in prehitevali.

ČE JE MEGLA, bomo
- zmanjšali hitrost vožnje
- prižgali tudi podnevi zasenčene luči
- bolj pazili na prometne znake.

Ne bomo pa prehitevali in ustavljali na cesti, če to ni nujno!

KADAR JE POLEDICA, bomo
- vozili z gumami, opremljenimi z žebljički ali verigami
- pazili na večjo varnostno razdaljo in na prehode za pešce
- vozili s hitrostjo, s katero zanesljivo pravočasno ustavimo vozilo v primeru presenečenja, zavirali z enakomerno pojemajočo hitrostjo s postopnim prestavljanjem ročice v nižje prestave.

Ne bomo pa prehitevali, če ni nujno, sunkovito zavirali in nenadoma spreminjali smeri vožnje!

V SNEGU bomo
- opremili vozilo z zimskimi gumami ali verigami
- pogosteje uporabljali pri vožnji prestave
- ravnali previdno z zavorami, krmilom in uplinjačem.

Ne bomo pa vozili prehitro in ne tvegali pri prehitevanju, saj „življenje ima prednost"!

NEVARNE IGRE

V sneg in led zavita zimska pokrajina je že od nekdaj posebno privlačna za našo mladino, ker je smučanje, sankanje in drsanje, prav tako kot kepanje, prijetno zimsko razvedrilo. Nevarna postaneta šport in igra povsod tam, kjer ovirata promet. Nevarna v prvi vrsti za otroke in mladostnike same, pa tudi za tiste, ki so pozimi odvisni od svojega vozila ali pa se morajo kot pešci zadrževati v cestnem prometu. Pri tem si morajo biti starši in vzgojitelji na jasnem, da morajo posredovati povsod tam, kjer iz igre lahko nastane nevarnost. Prav pri sankanju se zgodijo najtežje nesreče, če otroci na sankah zapeljejo iz stranske ceste in vozniki motornih vozil pred nepričakovano oviro ne morejo pravočasno zavreti svojega vozila.

Gladek led in sneg sta pogosto spodbuda, da napravijo otroci drsnice, ki postanejo lahko usodne povsod tam, kjer hodijo neudeleženi ljudje, zlasti pa stari ljudje z otroki. Zaradi tega učitelji in starši ne smejo dovoliti, da se napravijo drsnice na pločniku ali na šolskem dvorišču. Brž ko jih tisti, ki so postavljeni za nadzor, opazijo, morajo takoj poskrbeti, da se jih potrese in da se tako prepreči, da bi bile še nadalje vir nevarnosti za druge.

A. S.

stoja. V novem studiu bodo lahko zaposlili tudi več ljudi. Za delovanje ekipi Narta studia ni pravzaprav potrebna nobena posebna formalna obrazba, temveč le frizerska šola, trnova pot pa se začenja kasneje, saj morajo frizerji te ekipe usposabljati tri do štiri leta.

Strokovno usposobljeni kadri nasploh pogojujejo hiter in uspešen razvoj te tovarne. V zadnjih treh letih pa se je v Iliriji bistveno izboljšala kadrovska struktura, tako da le malo ljudi brez ustrezne visoke izobrazbe sedaj odgovorna mesta. V razvojnem sektorju so celo dosegli veliko koncentracijo kadra z visoko strokovno izobrazbo, medtem ko jim pomočajo preglavice le ekonomisti. Ilirija zaman išče diplomirane ekonomiste, kot tudi ekonomske tehnike. Pomanjkanje tega kadra je prerastlo že v kar kronično bolezen.

Kozmetična prihodnost

Tovarna pripravlja za prihodnja obdobja vrsto novitet na področju negovalne in dekorativne kozmetike, kjer bodo v kratkem začeli borbo za trg. V bodoče bodo proizvajali več kolonjskih vod, losionov, krem za obraza, dezodorantov itn. Pred to proizvodnjo nameravajo s svojim razvojnim sektorjem opraviti vse ustrezne raziskave tržišča, ker ne želijo kot nekatere tovarne, ponujati izdelke, za katere ni zanimanja iz teh ali drugih vzrokov. Doma so sedaj oblikovali samostojen razvojni sektor, kjer bodo tudi skupina arhitektov, oblikovalcev, ki projektirajo embalažo. Doslej je to tovarna prepuščala zunanjim sodelavcem, zaradi česar pri embalaži ni bilo enotnega stila. Sedaj bo grupa enotna in je torej tovarniški stil zagotovljen, vsa zadeva pa bo za tovarno tudi cenejša.

Tovarna si je v zadnjem mesecu priborila tudi status samostojnega uvoznika in izvoznika. V tovarni pojasnjujejo ta korak: „Uvozno izvozna podjetja le poberejo provizijo, medtem ko je posel že zdavnaj sklenjen in nepotrebni posrednik, pa še počasni so. To je pomembno zaradi naših prodiranja na zunanja tržišča. V Poljski imamo trg skoraj v zakupu, prav je lani zaradi tamkajšnje državne politike izvoz škripal, medtem ko je letos spet vse v redu. Lasulje izvažamo v ZRN, vendar imamo tam probleme. Sploh je na zahodnem tržišču zelo težko uspeti, kljub enakovredni kvaliteti, ker si dumpinških cen ne moremo privoščiti, sicer pa je težko osvojiti tako tržišče, na katerem vladajo firme s svetovnim renomejem. Naš problem namreč ni proizvajati, temveč prodajati. V letošnjih devetih mesecih se je fizični obseg proizvodnje povečal za 25 odstotkov, možnosti strojne in prostorske razširitve pa so še velike, vendar problem prodajati. Naš izdelek Nartalas je sedaj dobil močno konkurenco iz uvoza in se bomo morali verjetno tudi tu boriti za trg."

Zaradi vsega tega je tovarna tudi pojačala reklamo in potniško mrežo. Razširili so tudi transportno službo. Tovarna sedaj namreč nima po lastni veliko skladišč in mora tako ljubljansko skladišče oskrbovati poleg Slovenije še Hrvatsko, Dalmacijo, Bosno in Istro, razen Dubrovnika, kjer imajo skladišče, beograjsko skladišče pa mora oskrbovati celotno Srbijo.

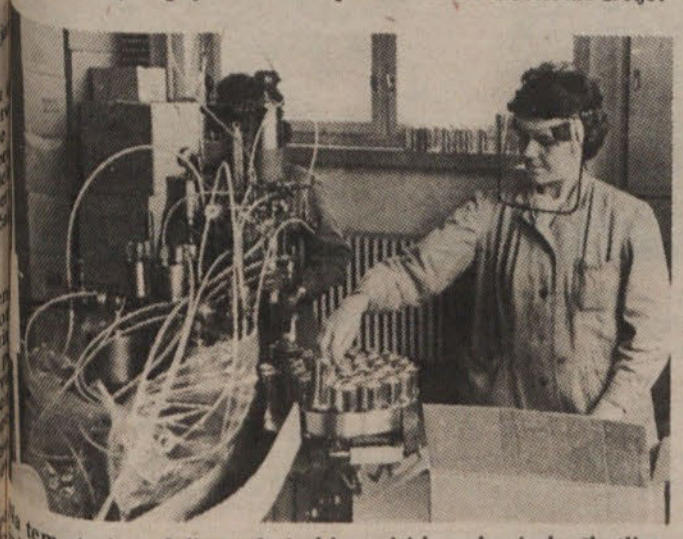

V tem stroju polnijo pod visokim pritiskom kovinske škatlice, v katerih si potrošnik pričara različne vonjave.

V posebnem oddelku izdelujejo dekleta popularne Ilirijine Nartalas lasulje. Foto: M. Dimitrić

Ker želi Ilirija povečati ažurnost dostave materiala, tako da bi naročnik dobil blago v dveh najkasneje treh dneh, bodo ustanovili vrsto novih skladišč.

Beograjsko skladišče je premajhno, saj gre skozenj tretjina proizvodnje tovarne Ilirija in so se zato odločili za investicijo v višini pol milijarde starih dinarjev in bodo zgradili novo skladišče. Skladišče bo organizirano po paletnem sistemu. V Sarajevu bodo v kratkem tudi začeli graditi skladišče, ki bo stalo okoli 2,5 milijona, medtem ko se v Skopju še niso odločili. Načrtovali so isto skladišče kot v Sarajevu, torej novogradnjo, sedaj pa so dobili mamljivo ponudbo od zagrebške tovarne Kemoboja, kibo ukinila svoje skladišče v Skopju in je pripravljena prodati tovarne Kemoboja, ki bo ukinila svoje skladišče v Skopju in je pripravljena prodati Razmišljanje o translatorskem sistemu vodenja tega skladišča, torej da robot prinese zaželeno robo iz skladišča. Pri tem sistemu je vse elektronsko vodeno. Dokončno se še niso odločili, ali bo skladišče klasično ali super moderno.

Jasna pot v bodočnost

Čeprav je v našem nestabilnem gospodarstvu onemogočeno planiranje kot se spodobi, je tovarna Ilirija jasno začrtala svoj razvoj v bodočih letih, tam nekje do leta 1980. V tem času do konca leta 1975 nameravajo povečati brutoprodukt na 15 milijard starih dinarjev po sedanjih cenah in jasno širiti proizvodni program. Čez štiri leta naj bi imela tovarna po teh načrtih 600 zaposlenih, izboljšala pa naj bi se tudi kadrovska struktura na tistih mestih, kjer še ni v celoti zadovoljiva. Morda bodo v tovarni razmišljali tudi še o združitvi z Vedrogom, na kar so že mislili, vendar kolektiv Vedroga ni bil navdušen, kljub tesnemu sodelovanju obeh tovarn.

V tem obdobju nameravajo zgraditi v Ljubljani tudi nekaj novih objektov. Pri matični tovarni so z etapno gradnjo že pričeli in ko bo vse gotovo, bo tam stala nova menza, skladišča in upravno poslopje. Upravno poslopje z menzo bo „rešilo" Ilirijo dveh starih milijard, skladišča ABC pa milijardo in 600 milijončkov, seveda starih.

Po programu pa bo leta 1975 obseg proizvodnje že tako velik, da sedanji matični tovarniški prostori ne bodo več zadostovali in se bodo morali seliti. Uprava in skladišča naj bi ostala na matičnem prostoru, medtem ko naj bi se del proizvodnje postopno preseljeval na Kozarje, kjer mislijo graditi v industrijski coni novo tovarno. Ilirija želi namreč ostati na Viču, saj jo veže tradicija na ta predel Ljubljane. Lokacija na Viču je utemeljena tudi z zaledjem delovne sile iz okolice. Že sedaj tovarna namreč zaposluje delovno silo iz okolice Ljubljane. Glede na to tudi ne gradijo blokov, kjer bi stanovali njihovi delavci, temveč raje dajejo kredite. V letošnjem letu so tako dali 20 zaposlenim 1,2 milijona kredita. Ne kaže pozabiti tudi tega, da stanovanjske probleme delavcev pri Iliriji dokaj uspešno rešujejo.

MILOVAN DIMITRIČ

Grem, greš, gre — v kino

OD TOD... PA DO NOVEGA LETA...

KAM TOREJ NOVEMBRA?

Takoj nekaj za številne ljubitelje filmske znanstvene fantastike, ampak tiste prave, z ameriško filmsko tehniko začinjene, take, ki je srhljiva, ki se s platna pretoči v žile in ne da spati. Takoj izdam naslov: 2001. (leto) – ODISEJA V VESOLJU. Če z vašimi živci ni vse v najlepšem redu, nikar ne hodite gledat tega filma, ki ga uvaja prazgodovina in trop orangutanov. Pri snemanju se je že tod precej zatikalo. A to le mimogrede: da bi sceno posneli čimbolj originalno, so med številne „človeške" maske opic pomešali tudi prave gorile. Maske so namazali z neko snovjo, ki je prave opice mamila. In ko so končali s snemanjem, prave opice niso spustile narejenih. Prišli so seveda krotilci in tako naprej. Toliko za poslastico. Film ODISEJA V VESOLJU so snemali nekaj let. Producent Metro-Goldwyn-Mayer je odkupil vse pravice filmskega snemanja startov vesoljskih raket od NASA . . . itd., itd. Še to: režiser je mojster tega žanra, STANLEY KUBRICK. Glasbo pa je napisal – komaj boste verjeli, kaj? – JOHANN STRAUSS. In odlično!

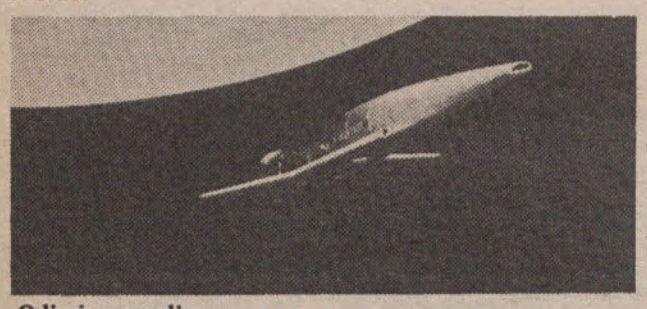

Odiseja v vesolju

Si predstavljate igralski duet JAMES STEWART in HENRY FONDA v vlogah dveh tipičnih, zapriseženih cowboyev, ki se kar čez noč znajdeta v javni hiši. Eden od njiju celo kot presenečeni lastnik tudi živega inventarja. Ja, to je ameriška barvna western-komedija CHEYENSKA JAVNA HIŠA, ki jo je zrežiral doslej bolj znani mojster baleta GENE KELLY. Zraven igra še SHIRLEY JONES, kot „ena izmed tistih" in vrsta znanih imen s filmskega platna. Na račun pridejo tokrat predvsem ljubitelji starega dobrega romantičnega westerna, še zlasti tisti, ki jim gre rado na smeh.

Kobilica

OH, KAKO ČUDOVITA VOJNA – ja, pa res je: to je naslov ene najboljših (protivojnih) angleških komedij zadnjega časa. Gre za temo iz prve vojne, ko si ljudje pripravljajo gigantska sredstva za medsebojno uničevanje. Torej: parodija o nesmiselnosti vojne, ostra kritika, ki trka na vest človeštva. In če zdaj zapišem nekaj imen, boste to verjeli: igrajo SIR LAWRENCE OLIVIER, SIR JOHN GIELGUD, SIR RALPH RICHARDSON, SIR MICHAEL REDGRAVE, pa nekaj imen brez „sira" – John Mills (zato jih pišem z malimi črkami), Dirk Bogarde, Vanessa Redgrave in tako dalje. Da o nagradah sploh ne govorim.

DECEMBER V SNEGU (IN V KINU) . . .

MGM je pripravil majčkeno filmsko darilce za naše punce in sploh ženske: režiser JOHN FRANKENHEIMER (ki nima nobene zveze s Frankensteinom, seveda) je napravil več kot prijeten (ameriški, barvni, VistaVision) pustolovski film PADALCI PRIHAJAJO. Glavna vloga: kdo drug, če ne BURT LANCASTER, ta prsati, močni in sploh Man of my Life. Nastopa kot priložnostni padalec, skupaj še z dvema drugima. Tu se vmeša DEBORAH KERR (že malce odmaknjena od mladosti filma Quo vadis) in zadeva se konča tragično.

Padalci prihajajo

In ker je Silvestrovo blizu, se tudi ljubljanska filmska platna vedrijo, jasnijo se za može pa za otroke. Možem se bo bržčas hudo zavrtelo v glavi, ko si bodo – najbrž brez spremstva – hodili ogledovat danski erotični film MAZURKA V POSTELJI. Vam pa že rečem: če ste gledali Kozla v raju, tudi Mazurke ne boste zamudili. In še žene bodo bržčas zadovoljne s svojimi možmi. Upajmo.

Italijanski režiser Pasquale Festa Campanile je poskrbel še za eno filmsko pohujšanje: napravil je film KO SO ŽENSKE IMELE REP. Vloge pa razdelil med SENTO BERGER, GIULIANNA GEMMA in druge. Sedem prazgodovinskih bitij prvič naleti na žensko, ki jih bistro pouči, da lahko služi mnogovrstnim namenom. No, pa dovolj o tem!

Še enkrat pride decembra na vrsto BURT LANCASTER, in sicer v čudoviti ameriški drami LETALIŠČE (Airport) po slavnem romanu (imamo ga tudi v slovenščini) Arthurja Haileya. Režija: George Seaton in HENRY HATHAWAY. Poleg Burta pa še imena, kot DEAN MARTIN, HELEN HAYES, JEAN SEBERG, GEORGE KENNEDY, VAN HEFLIN in še in še.

KAJ PA NAŠI MALČKI . . .

Tudi zanje bo veliko praznične filmske potice, predvsem v izbranih reprizah. Najprej bo na vrsti 101 DALMATINEC, potem KNJIGA O DŽUNGLI in navsezadnje še MOJSTROVINE WALTA DISNEYA. Ne bo jim dolgčas, Walt Disney pa je vedno dobrodošel gost pri naših malih in velikih otrocih.

MLADI ZOPET ZDRUŽENI V OBČINSKI ORGANIZACIJI ZMS

Delovno, ne formalno povezovanje!

Konec oktobra se je sestal na svoji ustavni seji iniciativni odbor Mladinske konference ZMS Ljubljana-Vič-Rudnik. Sestali so se predstavniki vseh obstoječih aktivov v občini, da se dogovore o nadaljnjem delu, predvsem o formiranju občinske konference ZMS. Razprava je bila precej razgibana in je zajela vsa področja mladinske dejavnosti. Mnogo besed je bilo izrečenih v zvezi z novo organizacijsko shemo mladinske organizacije v Ljubljani.

Vsi razpravljavci so se strinjali s formiranjem občinske konference, predvsem zaradi tega, ker je bilo v dosedanjem delu mladine v Ljubljani premalo povezanosti med mestno konferenco in aktivi. Mladi marsikdaj iz objektivnih vzrokov niso mogli dobiti podpore pri neposrednih akcijah s strani mestne konference ZMS. Specifičnost dela in problemov v vsaki občini je prav tako narekovala ustanovitev občinske organizacije ZMS. Dogovori in koordinirane politične akcije z drugimi družbeno političnimi organizacijami v občini so bili po ukinitvi starega občinskega komiteja ZMS prava redkost.

V dveh mesecih, toliko časa že namreč tečejo priprave na formiranje občinske konference, je bilo ustanovljenih oz. na novo oživljenih 5 aktivov v delovnih organizacijah (Mercator, Tovarna vijakov, Žičnica, Utensilija in Zavod za avtomatizacijo), 6 v krajevnih skupnostih (Dobrava, Vič, Trnovo, Vrhovci, Brezovica in Rob). Poleg tega pa je bil ustanovljen tudi aktiv ZM v poklicni kovinski šoli. Očitno je, da mladi na območju občine Ljubljana-Vič-Rudnik želijo aktivno sodelovati v mladinski organizaciji, potrebna je le majhna vzpodbuda in pomoč.

Najbolj plodna je bila razprava o programu. Skicirana je bila globalna programska usmeritev. Iniciativni odbor pa je zadolžil svoj sekretariat za izdelavo dokončnega predloga programa, o katerem bo razpravljala konferenca. Popolno podporo je dobila teza, da mora novo ustanovljena organizacija mladih v občini pomeniti predvsem obliko neposrednega povezovanja. Vodstvo občinske konference mora voditi čim bolj pogoste in neposredne stike z aktivi, predvsem tam, kjer zainteresirani mladinci sami ne zmorejo v celoti obvladovati situacije ob nastajanju aktiva. Mladi v občini si morajo organizirano pridobiti politični vpliv, ki jim gre, prav to pa je prvi kratkoročni cilj in bo osnova za delo vnaprej. Najti je treba stike z mladimi odborniki, člani samoupravnih organov, skratka mladi aktivisti morajo biti čim tesnejše povezani. V tistih oblikah organiziranja družbeno političnih skupnosti in družbeno političnih organizacij, kjer mladi ne znajo izkoristiti vseh možnosti za realizacijo svojih interesov, pa bo moralo v bodoče vodstvo občinske konference skupaj z vsemi ostalimi organizacijami najti obliko čimbolj učinkovitega vključevanja v njihovo dejavnost. S tem v zvezi je treba pripraviti in izvesti čimveč izobraževalnih programov. Mladinske politične šole, seminarji, razgovori in predavanja za čim širši krog mladih so oblike izobraževanja in usposabljanja, ki bi s sodobnejšimi prijemi dale enake ali še boljše rezultate kot pred leti.

Povezovanje mladinske organizacije z aktivi OBZTK, ZPM, Počitniško zvezo, taborniki in ostalimi, mora biti eden od osnovnih elementov dela občinske konference ZM. Neopravičljivo bi bilo trmasto vztrajanje na organiziranju formalne oblike aktivov ZM. Občinska konferenca ZMS mora biti odraz interesov in dela tudi tistega dela mladine, ki svoje želje izraža in uresničuje prek drugih organizacij.

V nadaljevanju je stekla beseda o samoprispevku. Po daljši razpravi je bil sprejet sklep, da bi v vseh aktivih mladina organizirala razgovore o samoprispevku, oz. da bo skušala zagotoviti čim večjo udeležbo mladih na vseh akcijah, ki so organizirane v tej zvezi. Posebno pozornost pa bo treba posvetiti tovrstni aktivnosti na šolah, tako osnovnih kot srednjih.

Izvoljeno je bilo tudi začasno vodstvo občinske organizacije ZM, ki je s svojim delom pričela takoj po ustavni seji oz. že prej. Predsednik začasnega vodstva občinske mladinske konference je Bogdan Jurkošek, študent z Rudnika.

JANEZ STARMAN
SEKRETAR OBČINSKE KONFERENCE ZM

Občina poje

Že več kot 10 let je občinska zveza kulturno-prosvetnih organizacij organizator „Srečanj mladih pevcev", oziroma revij otroških in mladinskih pevskih zborov. Tako vsako leto za praznovanje „Dneva mladosti" zapoje nad 1000 mladih pevcev. To so pevci naših osnovnih šol. Po osvoboditvi smo imeli skoro v vsaki vasi svoj vaški pevski zbor. Pozneje je bilo teh zborov vedno manj in so pevci zbrali in zapeli le ob raznih proslavah, pogrebih itd.

V zadnjih dveh letih pa so pri nas pevski zbori zopet oživeli. Začeli so peti v Podpeči, v Laščah, Igu, Škofljici, Horjulu, Robu, in še kje. Tako imamo v občini že znani oktet v Podpeči pod sedanjim strokovnim vodstvom zborovodje prof. Ribaroviča. Oktet, ki prireja samostojne koncerte, nastopa v radiu in televiziji, je dosegel že več lepih uspehov in laskavih pohval.

V programu ima prireditev koncertov v krajih v občini in izven nje.

Pod strokovnim vodstvom zborovodje prof. Weingerla vadi moški pevski zbor v Horjulu, ki pripravlja celovečerni koncert v začetku decembra. Program obsega narodne in umetne pesmi. Lahko pričakujemo kvaliteten koncert.

V Horjulu so na željo žena pred ustanovitvijo ženskega pevskega zbora, smo zvedeli pred kratkim.

Tudi na Škofljici pojo pod strokovnim vodstvom. Zbor nastopa na vseh večjih prireditvah v domačem kraju.

Pri kulturno-prosvetnem društvu na Igu deluje pevski oktet pod vodstvom Ileane de Fabrizzio, ki nastopa na vseh domačih proslavah in prireditvah.

Moški pevski zbor društva slepih „Karl Jeraj" ima pripravljen program pesmi in nastopa v raznih krajih po Sloveniji. Lahko bi še našteli nastope, programe in delo pevskih zborov, ki prizadevno vadijo in pripravljajo svoje nastope.

Zveza kulturno prosvetnih organizacij, komisija za glasbeno dejavnost, prav sedaj organizira večji koncert pevskih zborov „Revijo pevskih zborov" v dvorani v Podpeči 1. januarja 1972.

Namen te pevske prireditve je omogočiti vsem pevskim zborom sodelovanje in izmenjavati izkušnje pevcev in zborovodij pri njihovem delu ter spodbuditi in pritegniti pevske zbore več pevcev – predvsem pa širši javnosti predstaviti našo pesem.

Želimo, da bi bilo še več pevskih zborov in pevcev ter veliko uspehov povsod, kjer bodo peli.

B.

V Trnovem deluje KUD »France Prešeren«

V Trnovem, tistem kraju „nesrečnega imena", kot pravi dr. France Prešeren, stoji za šolo stara, nekoč precej „neugledna", a danes lepa stavba. To je stavba, v kateri so prostori kulturno umetniškega društva, ki nosi ime našega največjega pesnika Franceta Prešerna.

Čeprav nekoč „neugledna", ima ta stavba lepo dvorano in ostale prostore, v katerih je vsako sezono, tj. od polovice septembra do maja, veliko življenja.

KUD „France Prešeren", Trnovo, Ljubljana, ima svoj dom v Karunovi ul. 14. Čeprav je v letu 1969 praznovalo 20-letnico svojega obstoja, segajo začetki tega društva vse do leta 1946. Takrat seveda ni delovalo v tem smislu in pod tem imenom. Da pa je društvo prebrodilo vse težave in postalo to, kar je, se imamo v glavnem zahvaliti dolgoletni predsednici Milici France in sedanjemu predsedniku Alfonzu Tomatu ter še nekaterim dolgoletnim sodelavcem, ki so v tem času ostali pri društvu in premagovali skupne težave, ki se pojavljajo pri amaterskem delu.

Društvo je trenutno edino amatersko in res popolnoma amatersko gledališče na območju mesta Ljubljane. V okviru društva delujejo tri sekcije: dramska, operetna in baletna šola. Pred leti je delovala tudi sekcija ročnih lutk.

V prvih dveh sodeluje v glavnem mladina „cele Ljubljane", zbrana okoli jedra starejših igralcev. V baletni šoli, ki je pričela z novim šolskim poukom sredi septembra pod vodstvom pedagoga Slavka Eržena in pianista Hilarija Lavrenčiča, je veliko otrok, ki so pod veščim vodstvom postali za svoja leta kar dobri plesalci. To nam dokazujejo predstave, ki jih gojenke uprizorijo ob koncu šolskega leta.

Vrata v te sekcije so na široko odprta vsakemu, ki si želi kulturnega razvedrila, pa naj bo mlajši ali starejši mladinec-mladinka, zakaj dela v društvu nikoli ne manjka, vendar po delu sledi zabava, večkrat pa tudi skupni izleti.

Ker društvo veliko gostuje, doma v Trnovem pa odigra tri do štiri predstave, ga poznajo skoraj po vsej Sloveniji. V nekaterih krajih smo stalni gostje z vsako reprizo premiere in to že po 10 let ali več. Tako nismo dobili zastonj imena „gledališče na štirih kolesih", kot je pred leti zapisal neki novinar.

Društvo je s svojim delom na gledališkem področju dosegalo lepe uspehe, čeprav za to ni sprejelo nobenega posebnega priznanja ali privolitve za sodelovanje na eni izmed republiških revij amaterskih gledališč. Največji uspeh je društvo doseglo z uprizoritvijo Makarenkove igre „Začenjamo živeti" v režiji Antona Šlibarja. Takrat, leta 1962, je doseglo drugo mesto na reviji na Vrhniki. Dalj društvo ni moglo priti, za kar se ima zahvaliti nekaterim tu neimenovanim tovarišem.

Zelo dobre predstave so bile tudi: „Igra ljubezni in naključja", „Kastelka", „Rdeče in modro v mavrici", „Kovarstvo in ljubezen", „Lepa Vida", itd. Poglavje zase pa je Linhartov „Ta veseli dan ali Matiček se ženi" v režiji Antona Šlibarja, s katerim smo obšli skoraj vse slovenske odre, ponekod celo dvakrat, saj je bilo odigranih 75 predstav!

V skupini recitalov oziroma večerov sta posebno zablestela „Prešernov večer" v režiji Antona Šlibarja in „Shakespearova beseda" v režiji Ludvika Polajnarja. Nikakor pa ne smemo pozabiti otroških iger „Kralj Maliban" in „Princeska in pastir", baletna skupina pa je dala svoj višek v „Pomladni bajki" in „Zvezdici zaspanki".

Opereta „Pri belem konjičku" v režiji Maksa Pavška je pokazala, da lahko tudi mladi pevci amaterji naštudirajo in podajo kvalitetno delo. Tudi na operetnem področju smo zaorali ledino in ker želimo še na bolje, vabimo vse tiste, ki imajo veselje do petja v operetah, naj se nam pridružijo, kakor tudi dramski skupini in baletni šoli. Ne bo vam žal.

Vsekakor pa je društvo z lansko premiero Cankarjevega „Kralja na Betajnovi" v režiji Francija Jerine doseglo velik uspeh, z nosilci glavnih vlog Marjanom Kovačevičem (Kantor), Marijo Potočnik (Hana), Franjom Polšetom (župnik), Cvetom Stibiljem (Maks), Jožico Vogrinec (Francka) in Tatjana Srebačič (Nina). Ta predstava je dosegla pri občinstvu neverjeten odmev. Na žalost samo pri občinstvu. S to igro je društvo dokazalo, da lahko poseže v vrh slovenskega gledališkega amaterizma.

Čeprav je društvo sodelovalo že na vseh občinskih revijah od začetka tj. na 10 revijah, in je edino društvo, ki je dalo na njih 12 predstav, se odgovorni občinski možje ZKPO ob 10. jubilejni reviji na žalost tega niso spomnili. Upam, da bo ob letu bolje.

Društvu in vsem njegovim dosedanjim in bodočim članom pa želim v novi sezoni veliko dobrih predstav in po trdem delu lepe zabave.

TOMAŽ ZALAR
Predsednik nadzornega odbora KUD „France Prešeren", Trnovo

Z BOKALC NA DOLENJSKO

22. septembra smo imeli oskrbovanci iz doma na Bokalcah izlet na naši sončni Dolenjski. Z nami je bil tudi ravnatelj Žumar in ostali zdravstveno in strežno osebje. Izleta se je udeležilo tudi nekaj težjih invalidov. Naša prva postaja je bila Žemberk. Nato smo odšli v Dolenjske toplice, kjer smo si ogledali prav krasni sončni vrt in lepo urejeni kopališni bazen z vsemi pripadajočimi prostori. Nato smo se odpeljali v Šmarješke Toplice in tam obedovali. V Trebnjem pa popili dobro črno kavo.

Omenjeni izlet je bil za nas nepozabno doživetje.

ROZALIJA ŠUBIC
Dom na Bokalcah

Mednarodni dan otroka

Zveza prijateljev mladine Slovenije je organizirala z glasbenimi šolami nastop mladih glasbenikov v Beogradu. Koncert je bil v okviru „Radosti Evrope" v počastitev mednarodnega dneva otroka. Za to priložnost je bil ustanovljen 39-članski simfonični orkester iz vseh ljubljanskih glasbenih šol. Iz glasbene šole Vič-Rudnik je sodelovalo 13 orkestrašev.

S pestrim sporedom samih slovenskih skladateljev so solisti in orkester ter otroški zbor iz glasbene šole Franc Šturm (Šiška-Bežigrad) nastopili dne 4. okt. v Pionirskem domu in 5. okt. v Domu sindikatov, obakrat v Beogradu. Prvi spored bo v celoti prenašala jugoslovanska televizija za državni praznik 29. nov., medtem ko je drugi koncert v konkurenci 14 evropskih držav še isti dan z uspehom prenašala Evrovizija.

Koncert so mladi glasbeniki ponovili za dan otroka dne 7. okt. v Festivalni dvorani v Ljubljani.

Simfonični orkester glasbenih šol Ljubljane, ki je predstavljal na prireditvi „Radost Evrope" Jugoslavijo, je v rekordnem času naštudiral direktor glasbene šole Vič-Rudnik prof. Cvetko Budkovič. Otroški zbor pa vodi že dve leti mladinski skladatelj Janez Kuhar.

SKRB ZA KVALITETNEJŠI, PREDVSEM PA MNOŽIČNEJŠI ŠPORT

IN MECENSTVO?

Telesna kultura, z njo pa umljivo tudi šport, iščeta znova in znova poti k brezskrbnejšemu finančnemu stanju. Danes živijo prenekatera naša društva in klubi tako rekoč iz rok v usta. Podobno je tudi v naši občini, kjer skopo odmerjen vsakoletni proračun zveze za telesno kulturo ne zmore izdatnejše podpore osnovnim organizacijam. S sredstvi občinske zveze potemtakem ni mogoče reševati akutnih finančnih problemov naših društev in klubov, saj zveza kljub velikim prizadevanjem ne more preskrbeti „brezskrbnega leta" svojim področnim društvom in klubom.

Kje torej poiskati trajnejše vire financiranja? – je v tem trenutku vprašanje, ki ne zadene zgolj vodstva občinske zveze, pač pa tudi mnoge vodilne delavce naših športnih društev in klubov, ki si leto in dan beljo glave ob mislih, da jim bo že naslednji dan prinesel novo razočaranje ob večnih obljubah: „Denar ...!" Toda, ko potegnemo črto, ugotovimo, da smo nekolikokrat soočimo z nemara kar brezupnim finančnim stanjem, ki prenekaterikrat grozi celo z razsulom društva ali kluba.

Skrb za kvalitetnejši, še toliko težji pa množičnejši šport, naj bi ostal domena naših delovnih kolektivov, ki bi morali tako ali drugače s svojim mecenstvom skrbeti ne samo tudi za širši razmah telesne kulture v celoti. Razmišljanja o mecenstvu bržkone niso odveč, ko se zavedamo, da bomo tudi v naši občini slej ko prej zagotovili telesni kulturi in športu trajnejše vire financiranja. Zato se samo ob sebi zastavlja povsem umestno vprašanje: „Kje zagotoviti stalen dotok sredstev za dvig množične in kvalitetne telesne kulture in športa?" Predvsem pa:

„Kdo naj bi bil poleg občinske zveze odgovoren za dotok teh sredstev, ki bi jih namenjali našim društvom in klubom za njihov večji razmah?"

Čeprav smo se tokrat opredelili bolj ali manj na razmišljanja, je odgovor na obe vprašanji prejkone kar na dlani!

Pred dvema letoma je občinska zveza za telesno kulturo v svojem poročilu med drugim zapisala:

„... ostali faktorji, ki vplivajo na razvoj telesnovzgojnega dela, so materialne narave. Z zadovoljstvom ugotovimo, da je razumevanje potrebe telesne vzgoje pri občinski skupščini iz leta v leto večje, kar se kaže tudi v njenih sredstvih, ki jih namenja v svojem proračunu za potrebe telesne kulture. Pri tem uživamo tudi vso podporo občinske organizacije SZDL in ostalih občinskih družbenopolitičnih organizacij. S temi sredstvi uspeva občinska zveza s pomočjo svojih osnovnih organizacij za silo vzdrževati prek 20 telesnovzgojnih objektov (!), ki imamo v občini."

Kaj pa finančna pomoč osnovnim organizacijam? Kje je vrsta Partizanovih društev, klubov, sekcij ... Le poiskati poleg vsakoletne dotacije občinske zveze, zanje finančno pomoč tudi drugod? Mar je kje zapisano, da je edinole občinska zveza poklicana, da s svojim borim proračunom – torej s sredstvi, ki jih dobiva neposredno od občinske skupščine in iz peščice drugih virov – pomaga pri življenju društva in klubov, ki so s svojimi uspehi že zdavnaj presegli občinske okvire?

Potemtakem misel o mecenstvu naših delovnih organizacij ni prišla tak noči. Verjetno nismo v zmoti, ko si upamo trditi (!), da bi lahko prenekatero podjetje v naši občini navezelo skrb nad društvom ali klubom, ki deluje na njihovem ožjem območju. Očitno je torej, da bi morale za društva in klube, ki sodelujejo v številnih republiških in zveznih tekmovanjih, skrbeti tudi naše delovne organizacije. O tem vsekakor ni nobenega dvoma. Predvsem gre pri takšni obliki mecenstva za izdatnejšo – in umljivo trajnejšo finančno pomoč.

Ustavimo se najprej pri rokometaših Mokerca. Peščica fantov z Iga v letošnjo jesen poskrbela za izredno presenečenje: moštvo se je prebilo na vrhu lestvice ljubljanske rokometne cone, čeprav so Ižanci že kar nekaj opozorili nase. Mar ne bi kazalo, da bi njihova velika prizadevanja podprla z večjo finančno pomočjo Kovinska industrija Ig, ki je prevzela tudi patronat nad klubom. Podobno, kot npr. veletrgovina Mercator nad istoimenskim rokometnim kolektivom. Mecenstva bi bilo lahko še veliko več. Oglejmo si samo nekaj najbolj „otipljivih" primerov.

Z Iga se preselimo na Rudnik. Za rokometaše Krima bi lahko skrbel Vedrog, ki bi morda od časa do časa prisluhnil tudi potrebam podjetnih strelcev. Za društvo Partizan na Viču bi lahko skrbela Žičnica, medtem ko bi Tovarna vijakov bdela nad športnim društvom Svoboda. V Tobačni tovarni imajo sicer „na skrbi" svoje rokometaše, toda tudi pri njih bi bili pripravljeni (prav gotovo), da bi preskrbeli trajnejša finančna sredstva temu ali onemu športnemu kolektivu iz naše občine. Kje pa so še ostale gospodarske organizacije in kje je vrsta naših društev in klubov, ki so potrebni večje finančne podpore kot doslej. Kdo naj bi potem prisluhnil skromnim željam košarkarjev Trnovega, kajakašev in kanuistov z Livade, kje so veslači Savice, plavalci in skakalci PK Ljubljana, balinarji iz Rožne doline, Vrhovcev, Brda, Viča, strelci družine Rajka Skapina, Mokerca in Trnovega. In kje so navsezadnje Partizanova društva Vič, Trnovo in Podpeč? Z njimi pa vrsta šolskih športnih društev, ki prav v naši občini služijo svojim ljubljanskim „sopotnikom" za vnovičen in vnovičen zgled.

Razmišljanja o mecenstvu naših delovnih organizacij bi morala dobiti že v bližnji prihodnosti trajnejše temelje. Če imamo namreč pred seboj skrb za razmah kvalitetnejšega, predvsem pa množičnejšega športnega udejstvovanja, bi moralo postati mecenstvo ustaljena oblika pomoči delovnih organizacij klubom in društvom, ki za svoje nastope na republiški, zvezni in mednarodni ravni ne zmorejo večjih finančnih bremen. Z mecenstvom pa bi verjetno v mnogočem razbremenili proračun občinske zveze za telesno kulturo, ki bi svoja sredstva, ki jih zdaj leto za letom namenja svojim osnovnim organizacijam, namenila za vzgojo novih kadrov in gradnjo prepotrebnih telesnovzgojnih objektov širšega družbenega pomena.

IVAN VIRNIK

OSNOVNA ŠOLA BIČEVJE PRVA

Tudi prvenstvo osnovnih šol v malem nogometu je mimo. Na igrišču osnovne šole Trnovo so nastopile samo 4 ekipe, kar kaže na zelo majhno zanimanje za ta šport. To je tudi do neke mere razumljivo, saj je prvi šport, kateremu se posveča največja pozornost – košarka.

Po precej izenačenih borbah je prvo mesto osvojila osnovna šola Bičevje, pred osnovno šolo Vrhovci, osnovno šolo Trnovo in osnovno šolo Oskar Kovačič.

(n. š.)

Pionirji tekmovali v krosu

Na osnovni šoli Dobrova je bilo 14. X. 1971 prvenstvo osnovnih šol občine Vič-Rudnik v krosu. Nastopilo je 135 otrok iz 9 osnovnih šoll, vsaka šola pa je za vsako posamezno kategorijo lahko poslala le eno ekipo. Največ uspeha sta imeli osnovni šoli Brezovica, z dvema prvima in enim drugim mestom ter osnovna šola Polhov Gradec, ki je bila dvakrat prva in dvakrat druga.

Organizacija tekmovanja je bila odlična.

Posamezno – mlajše pionirke: 1. Paškulin (osn. šola Bičevje) 1.54,4; 2. Debevc (osn. šola Brezovica) 1.55,3; 3. Malovrh (osn. šola Polhov Gradec) 1.55,6. Mlajši pionirji: 1. Založnik (osn. šola Polhov Gradec) 2.38,9; 2. Tomažin (osn. šola Trnovo) 2.39,0; 3. Velkavrh (osn. šola Brezovica) 2.41,3.

Starejše pionirke: 1. Podergajs (osn. šola Bičevje) 1.46,7; 2. Novak (osn. šola Brezovica) 1.47,0; 3. Božnar (osn. šola Polhov Gradec) 1.47,8. Starejši pionirji: 1. Remškar (osn. šola Brezovica) 3.15,7; 2. Dolinar (osn. šola Polhov Gradec) 3.18,8; 3. Malovrh (osn. šola Polhov Gradec) 3.19,4.

KONČNI VRSTNI RED V POSAMEZNIH KATEGORIJAH: ekipno – 1. Mlajši in starejši pionirji – osn. šola Polhov Gradec. 1. Mlajše in starejše pionirke – osn. šola Brezovica.

Na področnem prvenstvu mesta Ljubljane so vsa prva mesta osvojile osnovne šole iz občine Vič-Rudnik. Pri mlajših pionirkah in pri starejših pionirjih je prvo mesto osvojila osnovna šola Brezovica, pri starejših pionirkah in mlajših pionirkah pa osnovna šola Polhov Gradec. Tudi v skupnem ekipnem vrstnem redu je osvojila prvo mesto osnovna šola Polhov Gradec.

N. ŠOŠTARIČ

REZERVNI STAREŠINE NA POHODU

Zmagala patrulja številka 3

Prihodnje leto bodo rezervni vojaški oficirji prešli – od besed k dejanjem, ko bodo predavanja v veliki meri zamenjali s praktičnim delom na terenu. Poslževali se bodo zlasti oblike orientacijsko taktičnih pohodov, ki bodo vsebovali vrsto elementov iz vojaškega znanja in veščin. V okviru priprav na te pohode je republiški odbor ZRVS Slovenije sklenil izvesti poskusni in vzorni pohod in je poveril organizacijo taktičnega pohoda občinskemu odboru ZRVS Ljubljana Vič-Rudnik. Naša organizacija rezervnih vojaških oficirjev je svojo nalogo zelo uspešno opravila.

Orientacijsko taktični pohod je bil 16. okt. na območju Vnanjih Goric. Udeležilo se ga je 6 ekip iz krajevnih organizacij RVS naše občine, ostale ljubljanske občine pa so poslale vsaka po eno ekipo, tako da se je organizatorju prijavilo skupaj 10 ekip s 50 tekmovalci. Tem so se na pohodu pridružili še mladinci viške gimnazije. Velik del bremena neposrednih priprav in tehnične izvedbe pohoda so nosili člani RVS Brezovica. Z radijskimi oddajniki pa so na pohodu sodelovali ljubljanski radioamaterji pod vodstvom Franca Sergaša. Pohodu so prisostvovali kot opazovalci predstavniki občinskih odborov ZRVS vseh slovenskih občin – tem je bila ta vaja tudi najbolj namenjena. Za to so jim izdali tudi primerno dokumentacijo kot pomoč pri delu v prihodnjem letu.

Tekmovalno progo, na kateri so se udeleženci zadržali približno dve uri, je postavila strokovna komisija našega občinskega odbora ZRVS. Start je bil pred zadružnim domom v Vnanjih Goricah, proga je bila krožna, na njej je bilo postavljenih šest kontrol, cilj pa je bil na strelišču blizu izhodišča pohoda. Tu so se tekmovalci še pomerili v streljanju z malokalibrsko puško. Na terenu pa so se orientirali s pomočjo kompasa in zemljevida, na kontrolah pa so morali reševati razne topografske in taktične naloge. Vse to jim je prineslo pozitivne in negativne točke, soodločal pa je seveda tudi čim točnejši čas prihajanja na kontrolne točke in cilj.

Ob koncu pohoda je podelil predsednik republiškega odbora ZRVS ing. Slavko Korbar diplome in praktične nagrade, pohvalil pa je vse organizatorje, posebej pa še naš občinski odbor ZRVS in RVS Brezovica. Prav tako velja pohvala civilni zaščiti, radioamaterjem in vsem ostalim.

Prvo mesto je dosegla patrulja št. 3, sestavljena iz tekmovalcev iz občin Center in Vič-Rudnik (vodja Alfonz Giradon C, člani Marjan Kadunc, C, Rudi Tomažič C, Jože Jakič V, Milan Železnik V.) Druga je bila kombinirana viška ekipa, tretja pa ekipa iz Most. Med posamezniki je bil najboljši Alfonz Giradon C, drugi je bil Milan Železnik V, tretji Jože Lisac V.

Mladinci iz viške gimnazije, ki so pohod le spremljali, so se pomerili v streljanju z malokalibrsko puško. Najboljša mladinka je bila Lučka Boehm, najboljši mladinec Peter Lenče.

Udeleženci pohoda so bili z organizacijo zelo zadovoljni, enako pa so lahko zadovoljni tudi s svojimi uspehi. Lahko zaključimo, da je s to akcijo občinski odbor ZRVS Ljubljana Vič-Rudnik uspešno izpolnil zadano nalogo.

SaS

USPEŠNA JESEN NOGOMETAŠEV KRIMA

Spet na vrhu

Nogometaši Krima so tudi letošnjo jesen ponovili svoj lanskoletni uspeh. Čeprav v času poročanja – po odigranem 10. kolu – še ne moremo govoriti o jesenskem prvaku v tekmovanju I. razreda ljubljanske nogometne podzveze, je očitno, da je enajsterica Krima v družbi z moštvom Medvod najresnejši kandidat za osvojitev najvišjega mesta tudi po spomladanskem nadaljevanju.

Zanimivo je, da je Krim podobno kot lani z Ihanom dobil letošnjo jesen v ekipi Medvod svojega največjega tekmeca v borbi za naslov prvaka I. razreda ljubljanske nogometne podzveze. Lani jim je športna sreča obrnila hrbet takorekoč pred ciljem. Kako pa bo letos?

Naj bo tako ali drugače – nogometaši Krima zaslužijo ob našem razmišljanju, kolo pred koncem jesenske sezone, vso pohvalo za svoje uspehe v prvem delu prvenstva. Izgubili so namreč eno samo srečanje, sedem so jih odločili v svojo korist, enkrat pa so igrali neodločeno. Torej prav lep uspeh, ki kaže, da v Krimu skušajo po dolgih letih nadaljevati nekdanjo nogometno tradicijo. Spomnimo se, da so fantje z Rakovnika pred poldrugim desetletjem igrali „prvo violino" med elito najboljših slovenskih nogometnih moštev. Zatorej je moč razumeti prizadevanja nogometnega kolektiva Krima, da bi z leti – razumljivo ob primerni finančni pomoči – „prebil zvočni zid". Pri tem mislimo na vnovično vrnitev med družbo na vrhu slovenskega nogometa!

Po letošnji več kot uspešni jeseni se lahko tudi spomladi nadejamo novih podvigov Krimovcev. Za zdaj ostane še edino odprto vprašanje: komu izmed vodilne dvojice bo uspelo najprej pretrgati ciljno vrvico? Seveda bi želeli, da bi naslov osvojili igralci Krima. Toda, pomlad je še tako daleč. Tokrat pa naj sklenemo naš sprehod med moštvi I. razreda ljubljanske podzveze z željo, da bi Krimu po dveh letih slednjič le uspel veliki met – uvrstitev v najvišje tekmovanje ljubljanske podzveze!

I. V.

Bravo, košarkarji Trnovega!

Letošnja sezona je bila za košarkarje Trnovega brez dvoma ena najuspešnejših, odkar tekmujejo med najboljšimi slovenskimi klubi. Ni še leto tega, kar so se vrnili med družbo vodilnih slovenskih košarkarskih kolektivov, ko so se uvrstili v „zlato sredino" republiškega prvenstva. Zares uspešen come-back fantov iz Trnovega in nov trenerski dosežek Marka Lokarja.

Po zaključenem prvenstvu so košarkarji Trnovega premagali najprej v četrtfinalu za jugoslovanski košarkarski pokal na območju Slovenije ekipo Kamnika z 80:67, da bi šele v polfinalu klonili proti moštvu Vrhnike s tesnim rezultatom 73:76. Z uvrstitvijo med štiri najboljša slovenska košarkarska moštva, ki so sklenila letošnji republiški pokalni krog, so igralci Trnovega dokazali, da njihovi jesenski uspehi niso bili zgolj slučaj.

I. V.

Košarkarji Trnovega. Stojijo z leve: Martinčič, Hočevar, Kozak, Sešek, Slapnik Boris; čepijo: Sok, Kovač, Slapnik Bojan, Koren in Lenard.

UREDNIŠKI ODBOR »NAŠE KOMUNE« IŠČE HONORARNEGA UREDNIKA ŠPORTNE STRANI

Kandidat mora zadostiti splošnim pogojem, vešč mora biti pisanja za časopise in mora poznati telesno kulturne in vzgojne razmere v občini. Prednost imajo kandidati z lastnim prevoznim sredstvom in takšni, ki sami fotografirajo. Nagrajevanje bo usklajeno s honoriranjem drugih del, sestavljala pa ga bosta stalni in gibljivi del, slednji za lastne prispevke. Pismene ponudbe pošljite na uredništvo Naše komune, Trg MDB 7, 61000 – Ljubljana, najkasneje do 30. nov. 1971. Urednika bo izbral uredniški odbor.

Natančnejše informacije dobite dnevno v uredništvu ali na telefon 20-728.

UREDNIŠKI ODBOR

Bralci »Naši komuni«

DAVČNE OBVEZNOSTI ZA ODKUPLJENA ZEMLJIŠČA

Občani na našem območju postavljajo vprašanja, zakaj še vedno plačujejo davčne obveznosti za zemljišča, ki so bila odkupljena v korist izgradnje naselij in cestišč.

Naša organizacija meni, da je povzročanje takega negodovanja med občani povsem neupravičeno in da imajo ti pravico terjati, da se po odkupu ali odvzemu zemljišča prenehajo njihove davčne obveznosti.

Pričakujemo, da bo občinska konferenca SZDL posredovala pri pristojnih strokovnih službah občine, da se ta problem čimpreje reši, ker ne želimo na terenu, kjer delujemo, ponovnih vprašanj, na katera je zelo težko odgovarjati.

Tovariško vas pozdravljamo!

Predsednik
KO SZDL Vič
LOJZE DOBROVOLJC

ODGOVOR DAVČNE UPRAVE

Na sestankih krajevne organizacije SZDL Ljubljana-Vič-Rudnik so občani pristojnim organom postavljali vprašanja, zakaj še vedno plačujejo davčne obveznosti za zemljišča, ki so jih družbene in gospodarske organizacije odkupile za izgradnjo stanovanjskih naselij, cest in drugih objektov družbenega standarda. Ker je zaradi tega prišlo do negodovanja med občani, je pristojna organizacija SZDL zaprosila skupščino občine Ljubljana-Vič-Rudnik, da da temu potrebna pojasnila. Davčna uprava tuk. občine, ki jo neposredno tangira zadevni problem, odgovarja naslednje:

Z odkupom in prenosom lastninske, oziroma uživalne pravice na zemljiščih, preidejo na novega lastnika vse pravice in obveznosti, ki se nanašajo, oziroma izhajajo iz prodanega zemljišča. To pomeni, da s prenosom lastninske pravice na zemljišču, preide obveznost plačevanja prispevka od kmetijstva na novega lastnika. Po določbah civilnega prava je stvar tako rešena. Prejšnjemu lastniku ugasnejo vse pravice, kakor tudi obveznosti v trenutku, ko preneha biti lastnik zemlje.

Davčna uprava pa pri svojem poslovanju postopa po določbah zakona o prispevkih in davkih občanov. Po tem zakonu pa je zavezanec za prispevek od kmetijstva, lastnik oziroma uživalec zemljišča, ki je kot lastnik ali pa kot uživalec vpisan v katastrskih knjigah. Po tej določbi je torej zavezanec za prispevek od kmetijstva še vedno prvotni lastnik, ne glede na to, da je bila sprememba v lastništvu že izvršena, ker je kot tak še vedno vpisan v katastrski knjigi. Iz tega sledi, da je nujno pričeti postopek, da se na sodišču uredi, oziroma izvede sprememba v lastništvu v zemljiški knjigi. Ko sodišče izvrši zadevno spremembo v zemljiški knjigi, izda sklep, s katerim odloči, da se zemljišče odpiše od dosedanjega parcelnega vložka, hkrati pa dovoljuje, da se za isto zemljišče otvori nov vložek z novo parcelno številko, ter vknjiži lastninsko oziroma uživalno pravico na pridobitelja. Zadevni sklep pošlje sodišče na kataster, ki postopa dalje in vnese sprejeto spremembo v katastrski razpored. Kataster enkrat letno pošlje občinskemu odmernemu organu omenjene katastrske knjige oziroma razporede, da mu prikaže spremembe v lastništvu oziroma uživanju zemljišča, ki so nastale v preteklem letu. Iz povedanega je razvidno, da odmerni organ občine lahko koga obdavči samo na podlagi končanega postopka, ki ga predvideva zakon za izvedbo sprememb v lastnini zemljišč.

Omenjeni zakon o prispevkih in davkih občanov pa priznava olajšavo prispevka od kmetijstva tistemu zavezancu, ki mu je bila z odločbo državnega organa odvzeta lastnina oziroma posest zemljišča. V tem primeru lahko zavezanec uveljavlja olajšavo s prošnjo, ki jo vloži pri pristojnem odmernem organu občine. V vlogi zahteva, da se mu odpiše del prispevka od kmetijstva, ki odpade na odvzeto zemljišče. Svojo pravico lahko uveljavlja za vsa leta nazaj, odkar mu je bilo zemljišče odvzeto in v teh letih od zemlje ni imel nobenega katastrskega dohodka, torej ni imel osnove, ki bi bila v nasprotnem primeru predmet obdavčitve. V ta namen mora zavezanec preskrbeti, oziroma predložiti potrebne dokaze, v konkretnem primeru odločbo državnega organa, na podlagi katere je prišlo do spremembe v lastnini zemljišča. To je povsem razumljivo, ker je pravno še vedno zavezan za plačevanje prispevka od kmetijstva prvotni lastnik zemljišča, in je kot tak vpisan v katastrskem razporedu, medtem ko je zemljišče že prešlo v dejansko posest in uživanje pridobitelju, torej novemu lastniku oziroma novemu nosilcu uživalne pravice.

Zakon o prispevkih in davkih občanov dopušča še naslednji način uveljavljanja olajšave prispevka od kmetijstva zavezancu, ki mu je bilo z odločbo državnega organa odvzeto zemljišče. V tem primeru državni organ sam pošlje odločbo, s katero je bila izvršena sprememba o lastništvu, občinskemu odmernemu organu. S tem je podana tudi zahteva, da zadevni organ odpiše del prispevka od kmetijstva, ki odpade na odvzeto zemljišče.

Potrebno pa je pripomniti, da daje zakon prednost zavezancu, da na lastno iniciativo prične s postopkom za znižanje prispevka od kmetijstva, ker je v interesu zavezanca, da se postopek pospeši in hitro konča.

DAVČNA UPRAVA

PO JESENSKIH POTEH ŽIVALSKEGA VRTA

Minilo je poletje in že trka jesen z bližnjo zimo tudi na vrata ljubljanskega živalskega vrta. Nekatere kletke so sveže, svetlozeleno pobarvane in vabijo na ogled poedinih živali, druge pa so ostale še prav takšne, kot so bile. Belo posute poti je izpral že prvi večji naliv po izsušenem poletju. Zopet so le pripravljena nekatera dela, s katerimi bi se znatno izboljšal položaj mnogih živali, a je kot ponavadi zmanjkalo denarnih sredstev. Bodi tako ali drugače: ŠE MARSIKAJ JE OSTALO KOT PREJ!

Pred kletko črnega medveda je napisano opozorilo: NE HRANITE MEDVEDA! Čitljivo stoje temne črke na belem polju, na vidnem mestu! Žal pa obiskovalci po večini tega ne upoštevajo! Vendar, ne samo tega navodila uprave živalskega vrta, temveč še mnogo drugih opozoril zaposlenega osebja nekateri obiskovalci sploh ne slišijo! In tako „poteka prosta zabava in izbira odnosov do živali", ki so bolj ali manj človeku nevarne! Ali pa morda ravno obratno: DA JE ČLOVEK NEVAREN ŽIVALIM!

Pred opičnjaki večkrat vzvalovi glasno vpitje nekaterih obiskovalcev, ki opozarja na IZREDEN DOGODEK: mladenič, ki je dajal videz, da je pod vplivom alkohola, je dražil in tudi dokaj nesramno „zabaval" gledalce ob kletki šimpanza, ki je bil nekdaj član skupine drsalcev in je prišel v to okolje kot darilo! V ogradi, tik za opičnjaki, sameva enogrbi velblod, ker je že v letošnji zgodnji spomladi izgubil svojo sostanovalko zebro! Nekoliko dalje stikajo kozliči raznih vrst svoje smrčke v ograjo, a ga često marsikateri zvedavo umakne zaradi buške s palico, „pumpe za kolo" ali drugih sličnih predmetov! Tudi ogabnim pljunkom se morajo odmikati živali. Nekateri obiskovalci (raznih starosti) si privoščijo tudi zabavo s kamenjanjem raznih živali, kot na primer lisičjega para, volka in dingov.

Živali v vrtu so za ceno svoje svobode na ogled ljudem, česar pa žal mnogi NIKDAR NE MOREJO DOUMETI! Družbena skrb je dosegla svoj namen, saj prav mladina v živalskem vrstu spoznava mnoge redke živali, katerih domovina je daleč od nas! Vendar pa se vprašamo: KDO JE POKLICAN, DA ZADRŽI KORAK NEDOSTOJNIM OBISKOVALCEM, KI ČESTO MNOGO ŠKODUJEJO DRAGOCENIM ŽIVALIM? Resnično sodijo v bližino klet edinole ZAPOSLENI IN NIHČE DRUG!? Kaj vse mečejo nekateri obiskovalci, predvsem v opičnjake, nas kar osupne! Brez premisleka ali v neizmerni preprostosti lučajo taki ljudje v kletke zrcalca, razne predmete iz plastike, vrečke, krpe in še mnoge druge odpadke. Večkrat pa zadržano ponašanje nekaterih obiskovalcev v trenutku sproščeno vzvalovi, ko se pojavi „iniciator novega sporeda ob kletkah", kjer razkazuje svojo drznost in hrabrost, često tudi v škodo živalim! V takih primerih pa bi morali strožji odškodninski ukrepi prizadeti žepe neodgovornih in še predvsem vinjenih obiskovalcev! Storilci naj poravnajo, kar so zakrivili, vsaj tedaj, ko so poznani! Saj je vedno nekaj „junakov", ki z grobimi tatvinami odnesejo edinstvene primerke rib, napravijo „piknik" ter nato pošljejo upravi pozdrav od slastnega prigrizka! Še in še bi lahko naštevali, čemu vsemu botruje ravno človek! Zatorej ostane ODPRTO VPRAŠANJE, DOKLER NE BO IZŠEL ZAKON O VARSTVU ŽIVALI, KDO JE PRISTOJEN IZREČI VZGOJNI UKREP V OBLIKI DENARNE ODŠKODNINE, V DOBRO ŽIVALIM!

Ne le Ljubljančani, temveč vsa slovenska javnost je poklicana, da sodeluje pri reševanju tega in sličnih problemov! Nedisciplinira nost obiskovalcev sega nekoliko tudi v ohlapnost pristojnih, ki morajo po dolžnostih zagotoviti primerno bivanje živalim v ujetništvu! Koliko je kričečih potreb, ki bi jih prav primerne „vzgojne odškodnine" nedisciplinira nih obiskovalcev krile! Žal pa mnogi obiskovalci izkoristijo tudi poznanstva, da razbohotijo svoje divjaštvo v tem kraju, kjer prebivajo živali v prisilnem ujetništvu! Mar resnično ne zmoremo niti toliko globljega razmišljanja, da bi dojeli položaj živali, ki jih ob vsakem letnem času in celo vsak trenutek kliče skrivni glas v naravo, v prostost!

Ob 4. oktobru, ko ves kulturni svet praznuje SVETOVNI DAN VARSTVA ŽIVALI, skušajmo preceniti žrtve živali za človeka! Kot ljudje smo dolžni urediti odnose do vsega živega in tako tudi do živali! Zatorej je naša dolžnost, da preprečimo mučenja in trpinčenja živali, kjer nam je to mogoče. Često se znajde marsikatera žival v stiski zaradi nepoznanja ali nerazumevanja kakšnih njenih lastnosti in naravnih zahtev. Vendar pa mora prav to vsak lastnik, oziroma skrbnik čimprej premostiti in trdno osvojiti!

BOŠTJAN NOVŠAK

GRADAŠČICA DANES IN JUTRI

Vodna skupnost Ljubljanica – Sava, ki skrbi predvsem za urejenost vodnih strug pred poplavami, je lani očistila več sto metrov struge potoka Gradaščice. Kako pa bo letos z umazano in odpadki polno Gradaščico? Kdo bo očistil strugo polno kovinskih predmetov, avtomobilskih gum, nerabljenih predmetov . . .? Nihče. Vodna skupnost se s tem ne ukvarja, prav tako ne Snaga. Lani je skupnost očiščevalna dela sicer opravila, ker so bila zagotovljena finančna sredstva, letos ni sredstev, pa tudi čiščenja ne.

Pač pa so pred nekaj meseci delavci vodne skupnosti začeli v dolžini enega kilometra regulirati potok. Dno potoka in bregove bodo obložili s ploščicami, prej pa seveda očistili strugo in jo potem, kjer bo potrebno, tudi poglobili. Regulacijska dela bodo spraznila v letošnjem letu blagajno skupnosti za milijon, prav tako pa tudi blagajno mestnih mož za milijon dinarjev. Kako pa drugo leto? Direktor vodne skupnosti nam je vedel povedati, da če bodo sredstva naslednje leto zagotovili tudi mestni možje, bo vodna skupnost dokončala regulacijska dela, ki so na tem področju spričo nevarnosti poplav nujna. Računica je pokazala, da bo regulacija stala 5,4 milijona dinarjev.

Gradaščica naj bi tako dobila urejeno strugo. Mi pa sedaj potrkajmo še na našo moralno plat in se vprašajmo, ali bomo potem odlagali smeti in odpadke zopet v potok, ali pa se bomo že prej zamislili nad nevarnostjo, ki nam jo Gradaščica sedaj nudi s svojo umazano in odpadkov polno vodo?

J. DOMITROVIČ

POTRES VIII. STOPNJE

V nedeljo, dne 17. oktobra malo pred osmo uro zjutraj je zajel naselje „Kosovo polje" potres VIII. stopnje. Porušenih je bilo več stanovanjskih hiš, od katerih se jih je sedem vžgalo. Pod ruševinami je bilo zasutih več stanovalcev, ki se sami niso mogli rešiti.

Načelnik štaba Civilne zaščite Stanko Šifrar, ki tudi stanuje na tem območju, je o nesreči takoj obvestil predsednika sveta krajevne skupnosti tov. Vinka Suhadolca, ki je takoj izdal nalog za aktivizacijo civilne zaščite in gasilcev.

Ob 8. uri je bil dan znak za alarm z gasilsko sireno. Z združenimi močmi so se lotili reševanja člani civilne zaščite in gasilci. Da pa je bila nesreča še večja, so domači gasilci za gašenje uporabili lahko samo en hidrant, ta pa je zadostoval za gašenje samo dveh hiš, Mali graben, ki je oddaljen ca. 800 m, pa je predaleč za samo društvo, zato so poklicali na pomoč še sosednja društva. Klicu na pomoč so se v najkrajšem možnem času odzvala še naslednja društva: GD Vič z avtocisterno in prenosno motorno brizgalno, Brezovica prav tako z avtocisterno in PMB, Brdo s PMB in Vnanje gorice s PMB. Sedaj so gasilci z združenimi močmi in opremo napeljali 800 m tlačnega „B" cevovoda in uspešno intervenirali ter pogasili nastale požare.

Štab Civilne zaščite, ki je deloval v neposredni bližini ogroženega terena v še nepoškodovani garaži, je ves čas na tekočem o stanju in delu enot in izdal povelja in naloge po kurirski zvezi, ki je dobro deloval. Tudi ostale ekipe so se dobro vključile v delo. Tehnično reševalne ekipe so odstranjevale ruševine in pomagale ekipam za prvo pomoč pri reševanju zasutih prebivalcev. Ekipe za prvo pomoč so spretno nudile prvo pomoč ranjenim prebivalcem, zaustavljale krvavitve, obvezovale rane, ter imobilizirale zlomljene ude. Vse pa so seveda odnašali na mesto za prvo pomoč, ki je bilo določeno v neposredni bližini pod dvojnim kozolcem. Izklopili so tudi električni tok, da se kdo od reševalcev ne bi poškodoval in ne bi prišlo do še večje nesreče. Ekipa red in varnost pa je skrbela, da nepoklicane osebe niso imele dostopa na ogroženo območje vse do takrat, ko je bilo vzpostavljeno normalno stanje. O vseh rešenih predmetih, posebno še o denarju in vrednostnih predmetih, pa so sestavili zapisnike. Skrbeli so tudi, da prebivalci potresnega območja niso mogli odnašati imetja eden drugemu.

K sreči je bila to samo vaja enot Civilne zaščite in gasilskega društva Kozarje. S to vajo, ki jo je pripravil na predlog sveta krajevne skupnosti Kozarje štab civilne zaščite, je hotel svet krajevne skupnosti preizkusiti sposobnost in udarno moč ter discipliniranost članov civilne zaščite.

Po končani vasi je zbranim članom civilne zaščite in gasilcem, ki se jih je zbralo 132, spregovoril predsednik sveta krajevne skupnosti Vinko Suhadolc. Pohvalil navzoče udeležence vaje za prizadevanje, resnost na vaji in dosledno izpolnjevanje nalog med samo vajo. Zbranim sta po končani vaji spregovorila tudi poveljnik gasilske zveze Ljubljana-Vič-Rudnik Cl. Rupret in poveljnik sektorja Vič Franc Brčan. Oba sta pohvalila zamisel o prirejanju skupnih vaj enot civilne zaščite in gasilskih društev.

FRANC CIUH

LUKNJA PRI LUKNJI ALI CESTA SKOZI ČRNO VAS

Luknja pri luknji, pa vodo drži – ne, to ni slamnata streha, ampak cesta skozi Črno vas po dežju. Ubogi pešec ali kolesar – moker je od glave do peta, tako ga poškropi avto, ki se tudi ne more izogniti vsem jamam, čeprav bi se hotel. Kaj pa, kadar ni dežja? Takrat pa je toliko prahu, da je bolje, če se človek ne pojavi na cesti, sploh pa ne ob dveh, ker enostavno ne more dihati tako gostega prahu. Na cesti je toliko jam, da vsem ne moreš izogniti. Nekatere izmed njih so tako precej velike in globoke – gorje tistemu, ki se znajde v njih, kajti pretrese ga tako temeljito, da čuti posledice vsaj še kakšen dan (seveda, če ni od vsakodnevne vožnje že utrjen).

Kadar je cesta nasuta z gramozom, se začne drugo trpljenje – včasih so vmes prave skale, ali pa je kolesom zelo ostro in tako se uničujejo gume, kot bi jih rezal z nožem.

Jasno, dokler ne bo boljše ceste, tudi avtobus ne bo vozil. Tega pa bi zelo potrebovali vsaj od novembra do marca. Pred nekaj leti je avtobus že vozil, potem pa je bila proga ukinjena – zaradi slabe ceste. Zdaj skoraj pelje avtobus (včasih kombibus) vsak dan, vendar vozi samo šolarje. Kaj ne bi mogli vzpostaviti redne proge namesto da vozi na pol prazen avtobus, drugi pa morajo s kolesi, mopedi ali pa peš do Mokarja in šele tam na avtobus?

Črnovaščani so mnenja, da je že čas za asfaltiranje ceste. Jezi jih to, da se asfaltira 800 m, pa že piše časopisu; o preostalih 3500 m jam, gramoza, poneko tudi zemlje, pa ne piše. Omenjena je zemlja – na nekaterih mestih je namreč cesta „vzcvetela" in namesto trdnega cestišča imamo njivo.

Peljati se po črnovaški cesti (posebno ponoči) je umetnost – na obeh straneh je precej na debelo gramoza, ki ga avtomobili najkasneje v dveh dneh zrinejo s svojih tirov, v sredi je spet gramoz, pelješ se lahko torej le po avtomobilskih tirih. To pa spet pomeni, da se moraš točno držati le njih, sicer zapelješ v kamenje in imaš težave z vozilom, in pa ne moreš se izogniti jamam, ki jih je tu največ. Pa še nekaj je: pred dvema letoma so cesto vsaj škropili in s tem omilili prašenje, sploh se je na ta način ustvarjalo trdno cestišče. Letos: škropili niso niti enkrat.

Dejstvo je, da asfaltiranje ceste ne bi bilo koristno za naraščajoči promet v Črni vasi, ampak tudi za turizem (kolikor se o tem sploh da govoriti). Namreč gostišče Kirn pa Jezero (z jezerom), nadalje Rakitna itd., vse to bi se dalo doseči preko Črne vasi z veliko manj truda, kot pa po zelo prometni Tržaški cesti.

Kot na dlani je, da je cesto treba asfaltirati. Od kod pa denar? Ja, od vseh davkov bi se pa že nekako nabrali tudi za črnovaških 3500 m asfalta.

J. K.

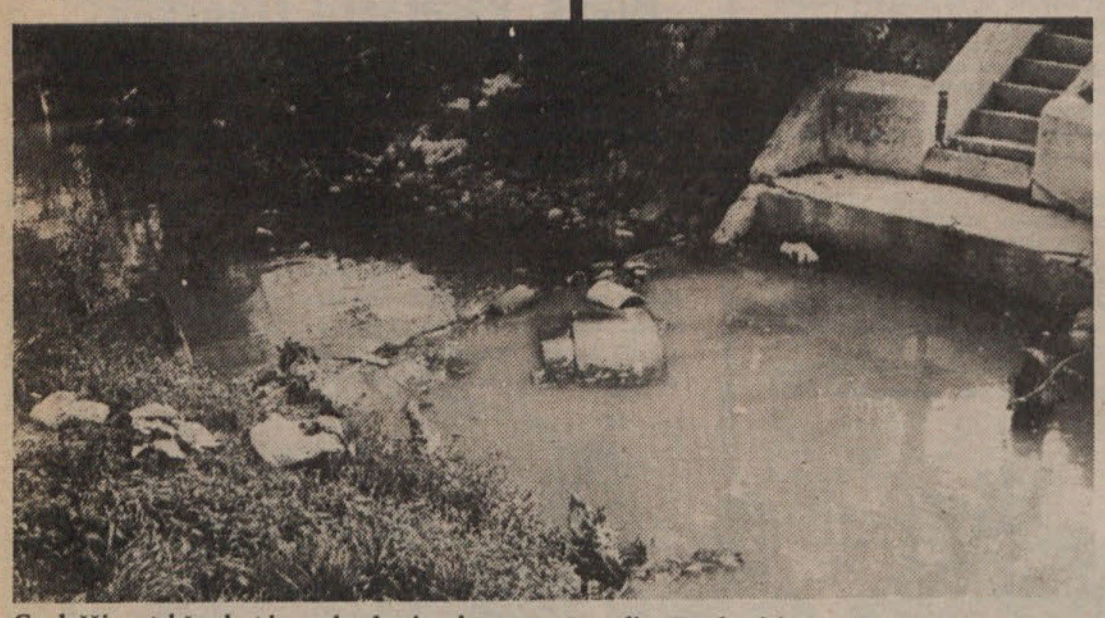

Gradaščica: takšna kot je, ne le, da ni v okras, ogroža tudi naše zdravje!

KOLIKO ČASA ŠE ŽRTVE NEUSMILJENEGA MUČENJA?

Mrakov »strah« in Kraljičev strah

Če bi bil režiser, bi bil v krepki zadregi, kakšne kulise naj postavim za ozadje zgodbi, o kateri bo tu govora. Bi ustrezale kulise malega mesta z zlobnimi sosedi, grozljivke iz romanov Agathe Christie, ali od kod? Zgodba pa se dejansko dogaja že dolga leta kar v Ljubljani na Peruzzijevi 116 a. Tam živita zakonca Mrak in družina Kraljič, vsi v eni hiši, pod eno streho, vendar si tega družina Kraljič nič posebej ne želi. Zakaj? Najbolje je, da začnemo kłobčič odmotavati na začetku, pa bomo morda celo prišli do resnice brez večjih težav.

Pred mnogimi leti je oče Kraljič sklenil: potrebujemo streho nad glavo in zato bomo zgradili hišo. Denarja ni bilo preveč, pa je z veseljem sprejel ponudbo Frančiške Mrak, ki mu je nudila zastonj svojo zemljo v Peruzzijevi. Zahtevala je le pol hiše, kot preužitek do smrti. Kraljič je sezidal hišo, vendar ga je nadalnje urejevanje kmalu minilo. Začel se je namreč pekel. Odnosi so bili vedno bolj vroči in Kraljičevi so se počutili, kot da bi jih spuščali skozi vse kroge Dantejevega pekla, k najnižjemu, devetemu.

Soseda Kraljičeve družine se je očitno zaklela, da bo zagrenila družini kolikor je mogoče življenje. Če je imela in če še ima ta namen, je v celoti uspela, saj so pri Kraljičevih že vsi na koncu z živci. Mrakova je za začetek pred leti obtoževala Jožeta Kraljiča, da jo je okradel. Po njenih izpovedbah na postaji milice Dolenjska cesta naj bi okradel vsaj kakih dvajsetkrat. Zaradi tega je sklenila ukreniti vse potrebno za „varnost in previdnost." Na okna je namestila železne križe in mrežo za ograje, na nekatere pa še lesene deske. Vratom je posvetila še posebno pozornost in jih je utrdila z vrsto zapahov, ključavnic, skratka s pravcatim muzejem raznih zapiral, ki jih je moč kupiti v jugoslovanskih trgovinah. Da pa bi bila „varnost" le stoodstotna, ne gresta z možem nikoli naenkrat ven, temveč vedno eden čuva stanovanje. Tako mora mož, medtem ko Mrakova okopava njivico pri hiši, sedeti v hiši, varno zaklenjen kot princesa v zakletem gradu in čuvati „več, milijonske vrednosti". Miličnik, ki si je letos ogledal hišo in vrata Mrakove, je menil da bi jih s težavo vdrl kordon vojakov, saj sta Mrakova spremenila stanovanje v bunker. Ker sedaj Mrakova ni mogla več obtoževati Kraljičeve za krajo, je razobesila na dvorišču perilo. Čez čas ga je nekaj vrgla stran, v ostalo pa s škarjami izrezala luknje in obtožila razumljivo Kraljičeve. Obtožbe na račun uboge družine so se kar vrstile. Kraljič naj bi hranil doma sedem zabojev polnih zlata, skušal naj bi Mrakovo zastrupiti, tako da ji naj bi zastrupil solato, ji skušal podreti dimnik itd. Z vsemi temi obtožbami je tekoče seznanjala postajo milice na Dolenjski cesti, pred mesecem pa je končno vložila celo tožbo na sodišče, češ da ji je Kraljič zaprl vodo in si mora sposojati vodo pri sosedih. Sosedi sicer o tem nič ne vedo, pa kaj zato! Mrakova ofenzivo nadaljuje. Napada Kraljičevo ženo, hčerko, sina in to ne le z besedami. Pred leti je v Kraljiča neko nedeljo zlila celo solno kislino in mu v celoti uničila obleko, hujših posledic pa na srečo ni bilo. Hčerke in sina se je tudi že fizično lotila, v zadnjem času pa se je specializirala na vpitje in glasno opravljanje, preklinjanje itd. S tem „konjičkom" se je ukvarjala tudi ob mojem obisku. Najprej me je pomilovala, ker sem se razgovarjal s Kraljičevo hčerko, ocenila kot potencialnega ženina, ker pa se nisem takoj zmenil za njeno sočutje, sem postal v hipu baraba, tat, huligan itd. Priznati moram, da ima Mrakova kar krepak glas, saj jo je slišati do precej oddaljenih sosedov, kako vpije. Kraljičevi so mi povedali, da so dnevno izpostavljeni tovrstnemu mučenju običajno okoli pet do šest ur. V najnovejšem času je vsa zadeva dosegla višek, ko sta neki večer prebila Mrakova hišno steno med stanovanjema in z dolgim jeklenim vzvodom uspela v kopalnici poškodovati pralni stroj, da o zidu in o drugem sploh ne govorimo. Na srečo se ni nihče v tistem nočnem času kopal, ker bi jo sicer verjetno krepko skupil. Kraljičevi so šli na postajo milice, kjer so jim svetovali zasebno tožbo in prijavo skrbstvenemu organu.

Ob vseh dejanjih namreč postaja vedno bolj aktualno vprašanje: gre le za sosedsko zlobo, ki presega že vse meje, ali gre za neuravnovešenost. V obeh primerih bi bila potrebna intervencija, ker je družina Kraljič prepuščena na milost in nemilost maltretiranjem, ki si jih vedno znova domiselno izmišljuje Mrakova. Pri Kraljičevih so izgubili že vso voljo do urejanja česarkoli, spljošči bi najraje ušli čim dalj, toda zapustiti lasten dom zaradi nesramnosti sosedov, ki povrhu vsega še uživa tvoje gostoljubje? Kaj sploh lahko store Kraljičevi? Res, v naši socialistični in humanistični družbi, ni instrumentarja, ki bi zavaroval družino pred takimi, dobesedno že grozotami. Če vso stvar jemljemo s še tako šaljive plati, ostanejo stvari, ki se jim ni moč smejati. Ukrepanje pooblaščenih in ustreznih organov je nujno čim prej, ker sicer se lahko zgodi, da bodo Kraljiči nekoč še v lastni hiši odleteli v zrak. Mar niso napadi s kislino in prebijanje zidu že dovolj resni vzroki za posredovanje in kaže, da je takojšnje ukrepanje nujno, če ne želimo izzivati nesreče na dvoboju, dokler se ne bo odzvala. In kdo bo potem kriv? Morda Kraljič, ki si ne more več pomagati, saj je že obredel vse mogoče forume? Nesreča nikoli ne počiva, pa je res ni potrebno še posebej izzivati.

MILOVAN DIMITRIJ